

URZĄD STATYSTYCZNY W OLSZTYNIE
STATISTICAL OFFICE IN OLSZTYN

Informacje i opracowania statystyczne
Statistical information and elaborations

RYNEK PRACY
W WOJEWÓDZTWIE
WARMIŃSKO-MAZURSKIM
w latach 2014 i 2015

LABOUR MARKET
IN WARMIŃSKO-MAZURSKIE
VOIVODSHIP
in 2014 and 2015

OLSZTYN 2016

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący <i>President</i>	Janusz Pappelbon
Redaktor główny <i>Editor-in-chief</i>	Elżbieta Lorek
Członkowie <i>Members</i>	Monika Borawska, Jacek Grzelak, Eliza Panfiłow
Sekretarz <i>Secretary</i>	Agnieszka Wobolewicz
Redakcja merytoryczna <i>Essential editing</i> Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych <i>Warmińsko-Mazurski</i> <i>Centre for Regional Surveys</i>	Joanna Balcerzak, Magda Stankiewicz
Skład komputerowy i grafika <i>Type setting and graphic</i>	Joanna Balcerzak, Ludwika Koniarz
Okładka <i>Cover</i>	Joanna Balcerzak

ISBN 978-83-63285-43-2

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
When publishing Statistical Office data please indicate source

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available on the Internet

olsztyn.stat.gov.pl

Druk
Printing

Urząd Statystyczny w Olsztynie
10-959 Olsztyn, ul. Tadeusza Kościuszki 78/82

URZĄD STATYSTYCZNY W OLSZTYNIE
10-959 Olsztyn, ul. Tadeusza Kościuszki 78/82
tel. 89 524-36-66; fax 89 524-36-67
<http://olsztyn.stat.gov.pl>
e-mail: SekretariatUSOls@stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu publikację *Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2014 i 2015*. Zawiera ona najważniejsze informacje o zjawiskach i procesach zachodzących na regionalnym rynku pracy ukazane w retrospekcji od 2010 r. Przedstawia również wyniki przeprowadzanego co dwa lata badania struktury wynagrodzeń.

Obecna edycja publikacji została przygotowana w formie papierowej i elektronicznej, a tablice – w polsko-angielskiej wersji językowej. Opracowanie dostępne jest także na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Olsztynie.

Wyrażam przekonanie, iż niniejsza publikacja okaże się przydatna dla osób zainteresowanych problematyką rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim. Jednocześnie składam wyrazy szczególnego podziękowania powiatowym urządzą pracy za pomoc w przygotowaniu danych o bezrobociu w gminach.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, listopad 2016 r.

PREFACE

I present the publication Labour market in warmińsko-mazurskie voivodship in 2014 and 2015. It contains the most important information on events and processes which occurred in regional labour market, showed in the retrospection since year 2010. The publication also shows results of structure of wages and salaries survey, conducted every two years.

The present edition was prepared in a paper and electronic versions, and tables – in Polish-English language version. The elaboration is also placed in the internet page of the Statistical Office in Olsztyn.

I believe that this publication will be useful to those interested in the labour market in warmińsko-mazurskie voivodship theme. In the same time I would like to give special thanks to all Powiat Labour Offices for their help in preparing data on unemployment in gminas.

Director
of Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

Olsztyn, November 2016

SPIS TREŚCI**CONTENTS**

		Str. Page
PRZEDMOWA	PREFACE	3
UWAGI METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES	13
I. Źródła i zakres danych	<i>I. Sources and the scope of data</i>	15
II. Objasnienia podstawowych pojęć	<i>II. Explanation of basic definitions</i>	16
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS	19
1. Aktywność ekonomiczna ludności	<i>1. Economic activity of the population</i>	19
2. Pracujący	<i>2. Employed persons</i>	24
3. Ruch zatrudnionych i popyt na pracę	<i>3. Labour turnover and demand for labour</i>	27
4. Wynagrodzenia	<i>4. Gross wages and salaries</i>	30
5. Struktura wynagrodzeń w 2014 r.	<i>5. Structure of earnings in 2014</i>	33
6. Warunki pracy	<i>6. Working conditions</i>	38
7. Bezrobocie rejestrowane	<i>7. Registered unemployment</i>	41
Podsumowanie	<i>Summary</i>	46

TABLICE EXCEL**EXCEL TABLES**Tabl.
Table**TABLICE PRZEGLĄDOWE**

Wybrane czynniki determinujące podaż na rynku pracy	
Wybrane czynniki determinujące popyt na rynku pracy	
Sytuacja na rynku pracy w województwie	
Ważniejsze dane o powiatach w 2014 r.	
Ważniejsze dane o powiatach w 2015 r.	
Warmińsko-mazurskie na tle innych województw w 2014 r.	
Warmińsko-mazurskie na tle innych województw w 2015 r.	

**AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA
LUDNOŚCI**

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia	
Bierni zawodowo według przyczyn bierności	

PRACUJĄCY

Pracujący według statusu zatrudnienia	
Pracujący według sektorów i form własności	
Pracujący według sektorów własności i sekcji PKD	
Pracujący według statusu zatrudnienia i sekcji PKD	
Absolwenci podejmujący pracę po raz pierwszy	
Niepełnosprawni pracujący według sektorów własności i sekcji PKD	
Pracujący według podregionów i powiatów w 2014 r.	

REVIEW TABLES

<i>Selected factors determining supply on the labour market</i>	I
<i>Selected factors determining demand on the labour market</i>	II
<i>Situation on the labour market in the voivodship</i>	III
<i>Major data on powiats in 2014</i>	IVa
<i>Major data on powiats in 2015</i>	IVb
<i>Warmińsko-mazurskie voivodship against the background of other voivodships in 2014</i>	Va
<i>Warmińsko-mazurskie voivodship against the background of other voivodships in 2015</i>	Vb

**ECONOMIC ACTIVITY OF THE
POPULATION**

<i>Economic activity of the population aged 15 and more</i>	1.1.
<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and level of education</i>	1.2.
<i>Economically inactive persons by reasons for inactivity</i>	1.3.

EMPLOYED PERSONS

<i>Employed persons by employment status</i>	2.1.
<i>Employed persons by sectors and ownership forms</i>	2.2.
<i>Employed persons by ownership sectors and PKD sections</i>	2.3.
<i>Employed persons by employment status and PKD sections</i>	2.4.
<i>School leavers starting work for the first time</i>	2.5.
<i>The disabled employed by ownership sectors and PKD section</i>	2.6.
<i>Employed persons by subregions and powiats in 2014</i>	2.7a.

Tabl.
Table

Pracujący według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Employed persons by subregions and powiats in 2015</i>	2.7b.
Pracujący według podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Employed persons by subregions, powiats and gminas in 2014</i>	2.8a.
Pracujący według podregionów, powiatów i gmin w 2015 r.	<i>Employed persons by subregions, powiats and gminas in 2015</i>	2.8b.
Przeciętne zatrudnienie według sekcji PKD	<i>Average paid employment by PKD sections</i>	2.9.
Przeciętne zatrudnienie według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Average paid employment by subregions and powiats in 2014</i>	2.10a.
Przeciętne zatrudnienie według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Average paid employment by subregions and powiats in 2015</i>	2.10b.
RUCH ZATRUDNIONYCH I POPYT NA PRACĘ	LABOUR TURNOVER AND DEMAND FOR LABOUR	
Pracownicy przyjęci do pracy	<i>Hired persons</i>	3.1.
Pracownicy zwolnieni z pracy	<i>Terminated persons</i>	3.2.
Wolne miejsca pracy według sektorów własności, wielkości jednostek i sekcji PKD na koniec IV kwartału sprawozdawczego	<i>Vacancies by ownership sectors, size of entities and PKD sections at the end of 4th reporting quarter</i>	3.3.
Wolne miejsca pracy według sektorów własności, wielkości jednostek i grup zawodów na koniec IV kwartału sprawozdawczego	<i>Vacancies by ownership sectors, size of entities and groups of occupations at the end of 4th reporting quarter</i>	3.4.
Nowo utworzone miejsca pracy według sektorów własności, wielkości jednostek i sekcji PKD	<i>Newly created workplaces by ownership sectors, size of entities and PKD sections</i>	3.5.
Wolne nowo utworzone miejsca pracy według sektorów własności, wielkości jednostek i sekcji PKD na koniec IV kwartału sprawozdawczego	<i>Vacant newly created workplaces by ownership sectors, size of entities and PKD sections at the end of 4th reporting quarter ..</i>	3.6.
Zlikwidowane miejsca pracy według sektorów własności, wielkości jednostek i sekcji PKD	<i>Liquidated workplaces by ownership sectors, size of entities and PKD sections</i>	3.7.
WYNAGRODZENIA	GROSS WAGES AND SALARIES	
Wynagrodzenia brutto według sekcji PKD	<i>Gross wages and salaries by PKD sections</i>	4.1.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sektorów własności i sekcji PKD	<i>Average monthly gross wages and salaries by ownership sectors and PKD sections</i>	4.2.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries by subregions and powiats in 2014</i>	4.3a.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries by subregions and powiats in 2015</i>	4.3b.
Składniki wynagrodzeń brutto według sekcji PKD	<i>Components of gross wages and salaries by PKD sections</i>	4.4.
Przeciętne godzinowe wynagrodzenia brutto według sektorów i sekcji PKD	<i>Average hourly gross wages and salaries by ownership sectors and PKD sections</i>	4.5.
STRUKTURA WYNAGRODZEŃ W 2014 R.	STRUCTURE OF EARNINGS IN 2014	
Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników zatrudnionych według płci, sektorów własności, miejsca zamieszkania, wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy, sektorów ekonomicznych, wielkości zakładów i sekcji PKD za październik	<i>Average gross earnings of paid employment by sex, ownership sectors, place of living, age, education level, work seniority, economic sectors, size of unit and section NACE rev. 2 for October</i>	5.1.
Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników zatrudnionych według płci, sektorów własności i grup zawodów za październik 2014 r.	<i>Average gross earnings of paid employment by sex, ownership sectors and occupational groups for October 2014</i>	5.2.
Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników zatrudnionych według grup zawodów i sekcji PKD za październik	<i>Average gross earnings of paid employment by occupational groups and section NACE rev. 2 for October</i>	5.3.
WARUNKI PRACY	WORKING CONDITIONS	
Bilans czasu pracy według sektorów własności i sekcji PKD	<i>The balance of working time by ownership sectors and PKD sections</i>	6.1.
Struktura czasu pracy według sektorów własności i sekcji PKD	<i>Structure of the balance of working time by ownership sectors and PKD sections</i>	6.2.
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sektorów własności	<i>Persons working in hazardous conditions by ownership sectors</i>	6.3.
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD	<i>Persons working in hazardous conditions by PKD sections</i>	6.4.
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń oraz podregionów i powiatów w 2014 r. ...	<i>Persons working in hazardous conditions by groups and intensity of dangers and subregions and powiats in 2014</i>	6.5a.

Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Persons working in hazardous conditions by groups and intensity of dangers and subregions and powiats in 2015</i>	6.5b.
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Persons working in hazardous conditions with substances harmful and hazardous to health by subregions and powiats in 2014</i>	6.6a.
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Persons working in hazardous conditions with substances harmful and hazardous to health by subregions and powiats in 2015</i>	6.6b.
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia	<i>Persons receiving benefits from work in harmful and strenuous conditions</i>	6.7.
Wypadki i poszkodowani w wypadkach przy pracy według sekcji PKD	<i>Accidents at work and persons injured in accidents at work by PKD sections</i>	6.8.
Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz liczba dni niezdolności do pracy spowodowana wypadkami według sekcji PKD	<i>Persons injured in accidents at work and the number of days incapacity to work caused by accidents by PKD sections</i>	6.9.
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Persons injured in accidents at work by subregions and powiats in 2014</i>	6.10a.
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Persons injured in accidents at work by subregions and powiats in 2015</i>	6.10b.
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według czynności wykonywanych przez poszkodowanego w chwili wypadku oraz wydarzeń powodujących uraz	<i>Persons injured in accidents at work by specific physical activity performed by the injured at the moment of activity and occurrences causing injuries</i>	6.11.
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według umiejscowienia urazu oraz rodzaju urazu	<i>Persons injured in accidents at work by part of body injured and by the type of injury</i>	6.12.
Przyczyny wypadków przy pracy według sekcji PKD.....	<i>Causes of the accidents at work by PKD sections</i>	6.13.
Choroby zawodowe	<i>Occupational diseases</i>	6.14.
BEZROBOCIE REJESTROWANE	REGISTERED UNEMPLOYMENT	
Podstawowe dane o bezrobociu	<i>Major data on unemployment</i>	7.1.
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani oraz oferty pracy	<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls and job offers</i>	7.2.

Bezrobotni według wieku	<i>Unemployed persons by age</i>	7.3.
Bezrobotni według poziomu wykształcenia	<i>Unemployed persons by level of education</i>	7.4.
Bezrobotni według stażu pracy	<i>Unemployed persons by work seniority</i>	7.5.
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	<i>Unemployed persons by duration of unemployment</i>	7.6.
Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy	<i>Unemployed persons by kind of activity of their last</i>	7.7.
Bezrobotni według zawodów	<i>Unemployed persons by occupations</i>	7.8.
Wybrane kategorie bezrobotnych według podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Selected categories of unemployed persons by subregions, powiats and gminas in 2014</i>	7.9a.
Wybrane kategorie bezrobotnych według podregionów, powiatów i gmin w 2015 r.	<i>Selected categories of unemployed persons by subregions, powiats and gminas in 2015</i>	7.9b.
Bezrobotni według wieku oraz podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Unemployed persons by age and subregions, powiats and gminas in 2014</i>	7.10a.
Bezrobotni według wieku oraz podregionów, powiatów i gmin w 2015 r.	<i>Unemployed persons by age and subregions, powiats and gminas in 2015</i>	7.10b.
Bezrobotni według poziomu wykształcenia oraz podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Unemployed persons by level of education and subregions, powiats and gminas in 2014</i>	7.11a.
Bezrobotni według poziomu wykształcenia oraz podregionów, powiatów i gmin w 2015 r.	<i>Unemployed persons by level of education and subregions, powiats and gminas in 2015</i>	7.11b.
Bezrobotni według stażu pracy oraz podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Unemployed persons by total work seniority and subregions, powiats and gminas in 2014</i>	7.12a.
Bezrobotni według stażu pracy oraz podregionów, powiatów i gmin w 2015 r.	<i>Unemployed persons by total work seniority and subregions, powiats and gminas in 2015</i>	7.12b.
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy oraz podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Unemployed persons by time of unemployment and subregions, powiats and gminas in 2014</i>	7.13a.
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy oraz podregionów, powiatów i gmin w 2015 r.	<i>Unemployed persons by time of unemployment and subregions, powiats and gminas in 2015</i>	7.13b.

		Tabl. Table
Bezrobotni zarejestrowani w wieku 18–24 lata	<i>Registered unemployed persons aged 18–24</i>	7.14.
Bezrobotni zarejestrowani w wieku 45 lat i więcej	<i>Registered unemployed persons aged 45 and more</i>	7.15.
Bezrobotni zarejestrowani, w szczególnej sytuacji na rynku pracy – powyżej 50 roku życia	<i>Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market – aged more than 50 years .</i>	7.16.
Zarejestrowani bezrobotni niepełnosprawni	<i>Registered unemployed disabled persons</i>	7.17.

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, tablice.

English version: preface, contents, tables.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

EXPLANATION OF SYMBOLS

- Kreska /-/ - zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.
- (0,0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
- Kropka (.) - zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak /x/ - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak # - oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
- „W tym” - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
„Of which” indicates that not all elements of the sum are given.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

MAJOR ABBREVIATIONS

- tys. = tysiąc
thous. thousand

UWAGI METODYCZNE

1. Prezentowane w publikacji dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą całej gospodarki narodowej.
2. Dane prezentuje się:
 - 1) w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007) opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej — *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community* — NACE Rev. 2, wprowadzonej z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004;
 - 2) według sektorów własności:
 - a) sektor publiczny — grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - b) sektor prywatny — grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.
3. Dane prezentowane dla województw, podregionów i powiatów odpowiadają poziomowi 2, 3 oraz 4 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie *Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)* obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) w miejsce nomenklatury obowiązującej do 31 XII 2007 r. W ramach przyjętej nomenklatury podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.
4. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.
5. Przez podmioty gospodarki narodowej rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
6. Pod pojęciem podmiotów gospodarczych rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.
7. Dane w podziale według sekcji i działów PKD oraz w podziale terytorialnym opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — tzw. metodą przedsiębiorstw. Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

8. Dane prezentuje się także przy wykorzystaniu Klasyfikacji Zawodów i Specjalności wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz. U. 2014, poz. 760).
9. Informacje w podziale według województw, podregionów i powiatów oraz w podziale na miasta i wieś — jeżeli nie zaznaczono inaczej — podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” — pozostałe terytorium kraju.
10. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Wskaźniki dynamiki w przypadku zmian metodycznych obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.
11. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.
12. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.
13. Szczegółowe wyjaśnienia metodyczne dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki znajdują się w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” GUS.
14. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych. Skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw przedstawia się następująco:

sekcje

skrót	pełna nazwa sekcji PKD
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

I. Źródła i zakres danych

Informacje uzyskano na podstawie sprawozdawczości GUS oraz danych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi i Powiatowych Urzędów Pracy.

Aktywność ekonomiczna ludności: ankiety GUS – ZD i ZG, szacunki demograficzne ludności.

Pracujący: sprawozdania GUS: Z-03, Z-06, wtórne wykorzystanie danych z DG-1, wtórne wykorzystanie danych z SP-3, informacje o pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego (dane MON i MSW), wtórne wykorzystanie informacji o liczbie duchownych różnych wyznań; szacunki GUS dotyczące: pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych, zatrudnionych w organizacjach członkowskich, fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych i innych organizacjach społecznych; pracujących w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w „szarej gospodarce”.

Przyjęcia do pracy i zwolnienia z pracy: sprawozdania GUS – Z-06

Popyt na pracę: sprawozdania GUS – Z-05.

Wynagrodzenia: dane Ministerstwa Finansów z Systemu Informacji Podatkowych – Baza danych o podatnikach podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT). Wtórne wykorzystanie danych ze sprawozdań GUS: Z-03, Z-06, DG-1, SP-3, wykorzystanie danych ZUS z KSI ZUS – Centralny Rejestr Ubezpieczonych, KSI ZUS – Centralny Rejestr Płatników Składek; szacunki wynagrodzeń zatrudnionych w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób oraz w organizacjach członkowskich – fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych, związkach zawodowych i innych organizacjach społecznych; wykorzystanie zbiorów zagregowanych danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Struktura wynagrodzeń: sprawozdanie GUS – Z-12.

Czas pracy: sprawozdania GUS – Z-06.

Warunki pracy: sprawozdania GUS – Z-KW Statystyczna karta wypadku, Z-10, dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, informacje z systemu informacyjnego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o liczbie i kosztach rent wypadkowych, zasiłków chorobowych wypadkowych i świadczeń rehabilitacyjnych wypadkowych; informacje dotyczące działalności Państwowej Inspekcji Pracy o liczbie skontrolowanych zakładów, liczbie kontroli i wydanych decyzjach.

Bezrobocie rejestrowane: sprawozdania GUS – MPiPS-01 wraz z załącznikami, MPiPS-02, dane z rejestrów Powiatowych Urzędów Pracy.

II. Objasnienia podstawowych pojęć

1. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.

Podstawowe kryterium podziału na aktywnych i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do aktywnych zawodowo zaliczono osoby w wieku 15 lat lub więcej uznane za pracujące lub bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym tygodniu:

- 1) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą dochód lub zarobek, bez względu na formalny status, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć. Od I kwartału 2001 r. populacja bezrobotnych, według zaleceń Eurostatu, została ograniczona do osób w wieku 15–74 lata.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

2. Dane o **pracujących** (opracowane na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków) dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Dane zaprezentowane w publikacji podano przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania osób w głównym miejscu pracy.

Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;

- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych, na działkach rolnych oraz właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin); z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
 - 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
 - 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych);
 - 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.
3. **Bilans czasu pracy** oznacza badanie wykorzystania zasobów czasu pracy w podziale na czas przepracowany i nieprzepracowany oraz według poszczególnych elementów czasu przepracowanego i nieprzepracowanego. W informacjach statystycznych podaje się bilans nominalnego czasu pracy.
4. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.
- Współczynnik przyjęć/zwolnień** – obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne) w badanym okresie do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.
5. **Popyt na pracę** to zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących oraz wolne miejsca pracy.
- Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone.
- Nowo utworzone miejsca pracy** to miejsca powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.
6. **Przeciętne wynagrodzenia** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:
- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
 - 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
 - 3) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
 - 4) honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.
7. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach miesięcznych prezentuje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe

- i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzonymi ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.
8. Dane o wysokości wynagrodzeń brutto za październik 2014 r. opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2014 r.; obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych, którzy przepracowali cały miesiąc październik.
 9. **Warunki pracy** jest to zespół czynników występujących w środowisku pracy wynikających z procesu pracy oraz czynników związanych z wykonywaniem pracy. Na środowisko pracy składają się: czynniki fizyczne (np. oświetlenie, hałas, mikroklimat), chemiczne (np. substancje toksyczne) oraz biologiczne (np. bakterie), występujące na obszarze miejsca pracy (np. w hali fabrycznej, na stanowisku pracy), jak i na obszarze otaczającym zakład pracy.
 10. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.
Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.
Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.
 11. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.
Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest to osoba niepełnosprawna, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie uczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.
 12. **Stopec bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek udziału liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy), tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

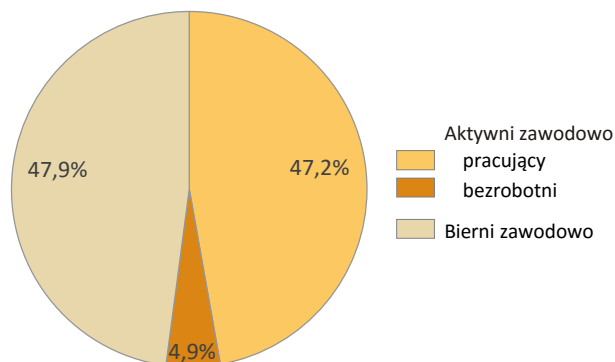
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

1. Aktywność ekonomiczna ludności

Podażowa strona rynku pracy jest określona przez wielkość i strukturę zasobów pracy, czyli liczbę ludności w wieku 15 lat i więcej, bądź ludności w wieku produkcyjnym, czy też pracujących i bezrobotnych (aktywnych zawodowo). Wszystkie te kategorie obejmuje reprezentacyjne Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), realizowane przez statystykę publiczną. Biorą w nim udział osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Są one ankietowane pod kątem wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy. Wyniki badania pozwalają na pełniejszą analizę aktywności ekonomicznej społeczeństwa – w tym między innymi ustalenie liczby osób nie posiadających pracy i jej nie poszukujących (biernych zawodowo).

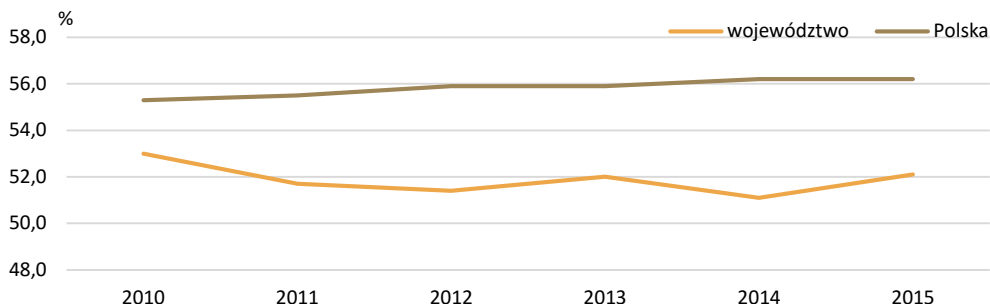
W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r., podobnie jak rok wcześniej, ponad połowę ludności, która ukończyła 15 rok życia, stanowiły osoby aktywne zawodowo, czyli pracujące i bezrobotne. W 2015 r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 52,1% i był o 1 p. proc. wyższy niż w 2014 r.

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2015 r.

Warmińsko-mazurskie jest jednym z mniej aktywnych ekonomicznie regionów w Polsce. Mniejszą aktywność w 2015 r. zanotowano tylko w zachodniopomorskim. Przez cały badany okres współczynnik dla kraju był wyższy niż w województwie (różnica wynosiła od 2,3 p. proc. w 2010 r. do 5,1 p. proc. w 2014 r., natomiast w 2015 r. nieco się zmniejszyła – do 4,1 p. proc.). Tendencje zmian w województwie i w kraju nie były zbieżne – w Polsce w żadnym roku nie nastąpił spadek wskaźnika, natomiast w województwie – trzykrotnie (w 2011, 2012 i 2014 r.). Wskazuje to na nieco odmienną kondycję rynku pracy.

Współczynnik aktywności zawodowej – udział osób aktywnych zawodowo (czyli pracujących i bezrobotnych) w ludności w wieku 15 lat i więcej.

Współczynnik aktywności zawodowej ludności w województwie i w Polsce w latach 2010–2015

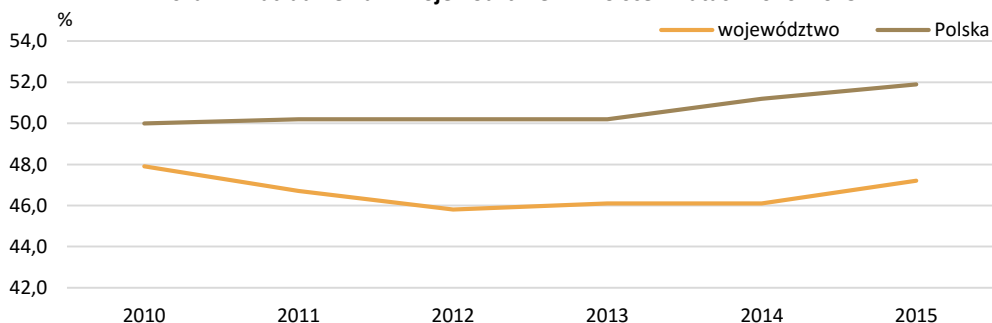
Zawężając wiek zdolności do pracy do przedziału wieku produkcyjnego widać, że w 2015 r. prawie 70% ludności w wieku produkcyjnym w województwie to osoby aktywne zawodowo (w Polsce ponad 74%). Był to jednak najniższy odsetek w porównaniu z pozostałymi województwami (różnica do mazowieckiego wyniosła prawie 10 p. proc.).

Wiek produkcyjny – wynosi 18–59 lat dla kobiet i 18–64 lata dla mężczyzn.

Za pomocą współczynnika aktywności zawodowej możliwe jest także zbadanie poziomu zaangażowania na rynku pracy grup ludności wyodrębnionych według kryterium płci, miejsca zamieszkania, grup wieku czy wykształcenia. Najbardziej zaangażowaną grupą wiekową na rynku pracy były w 2015 r. osoby 30–39-letnie, następnie osoby powyżej 50 roku życia (może to być skutek nasilonych programów rynku pracy, kierowanych do tej grupy wiekowej), 40–49-letnie i 15–29-letnie. Charakterystyka współczynnika aktywności zawodowej osób o różnym poziomie wykształcenia wskazuje na najwyższy odsetek aktywnych, którzy ukończyli szkołę wyższą, następnie zasadniczą zawodową oraz policealną i średnią zawodową.

W ostatnich latach zaobserwować można tendencję wzrostową wskaźnika zatrudnienia, zarówno w województwie, jak i w Polsce. W 2015 r. ponad połowa ludności (w wieku 15 lat i więcej) w kraju pracowała, natomiast w województwie 47,2% (nie przekraczając poziomu z 2010 r.)

Wskaźnik zatrudnienia – udział osób pracujących w ludności w wieku 15 lat i więcej.

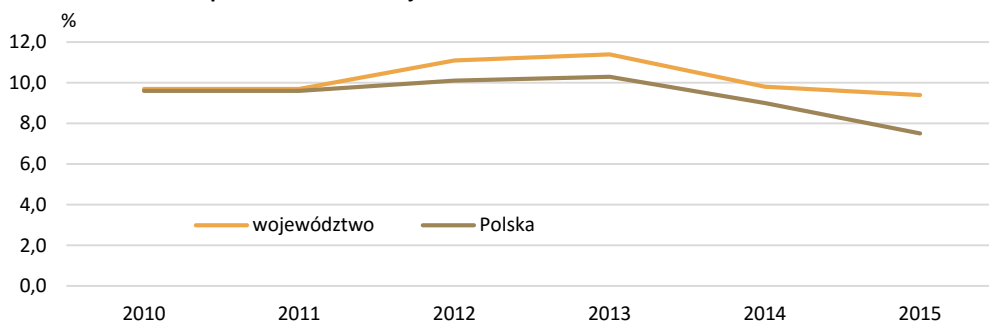
Wskaźnik zatrudnienia w województwie i w Polsce w latach 2010–2015

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności umożliwia określenie stopy bezrobocia osób aktywnych zawodowo. Definicja bezrobotnego według BAEL różni się znacząco od definicji bezrobotnego zarejestrowanego, stosowanej przez powiatowe urzędy pracy, dlatego poziom bezrobocia jest inny przy stosowaniu odmiennych mierników. Przykładem rozbieżności może być np. to, iż według BAEL za bezrobotnego nie uznaje się osoby, która w badanym tygodniu wykonywała przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą dochód lub zarobek, bez względu na formalny status, czyli fakt zarejestrowania zatrudnienia.

W 2015 r. stopa bezrobocia według BAEL w województwie wyniosła 9,4% (o 0,4 p. proc. mniej niż rok wcześniej) i była niemal o 2 p. proc. wyższa od ogólnopolskiej (równiej 7,5%). W badanym okresie różnica między stopą bezrobocia w województwie i w kraju powiększała się, spadła natomiast lokata województwa w porównaniu z pozostałymi regionami. W 2010 r. warmińsko-mazurskie zajmowało siódmą lokatę za województwami o najniższej stopie bezrobocia, natomiast w 2015 r. – czternastą (wyższa stopa bezrobocia była jedynie w podkarpackim i świętokrzyskim).

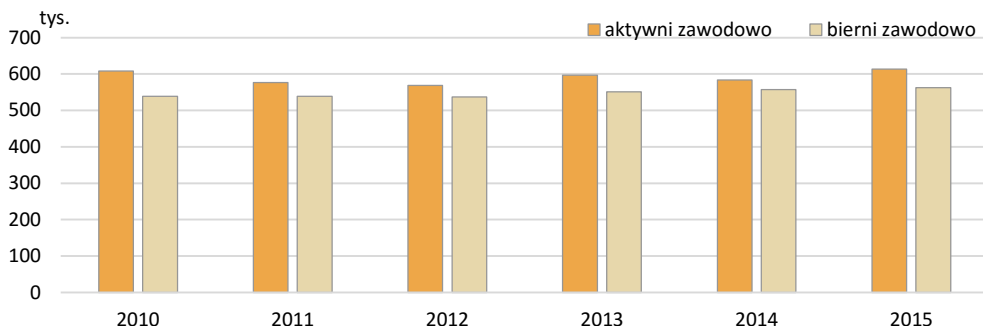
Stopa bezrobocia według BAEL – udział osób bezrobotnych w ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej.

Stopa bezrobocia w województwie i w Polsce w latach 2010–2015

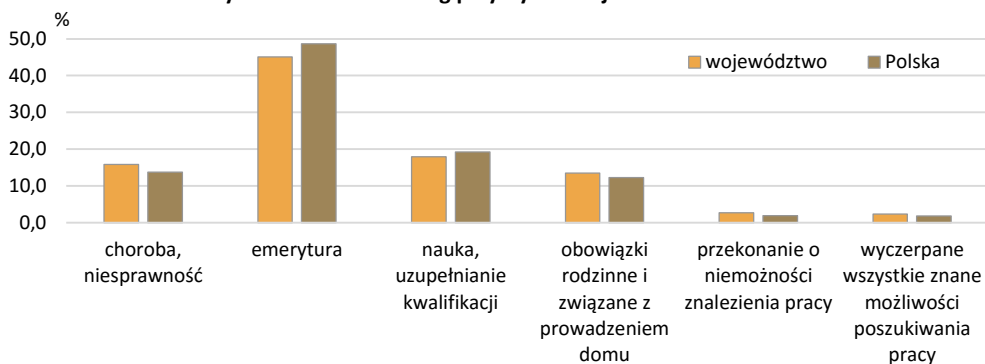

Przy okazji wyodrębnienia z ludności w wieku zdolności do pracy (15 lat i więcej) grupy aktywnej zawodowo, ujawniają się znaczące rozmiary bierności zawodowej, czyli faktu pozostawania bez pracy i nie poszukiwania jej, bądź braku gotowości do jej podjęcia. Z punktu widzenia funkcjonowania społeczeństwa istotne jest rozpoznanie wielkości zjawiska nieaktywności na rynku pracy.

W województwie w obserwowanych latach odsetek osób biernych zawodowo był wyższy niż w Polsce (niższa była bowiem aktywność ekonomiczna ludności). Warmińsko-mazurskie w 2015 r. zamieszkiwało 563 tys. osób biernych (47,9% społeczeństwa w wieku 15 lat i więcej, o 1 p. proc. mniej niż rok wcześniej). W badanym okresie odsetek osób biernych zawodowo nieznacznie się wahał – od 47,0% w 2010 r. do 48,8% w 2014 r.

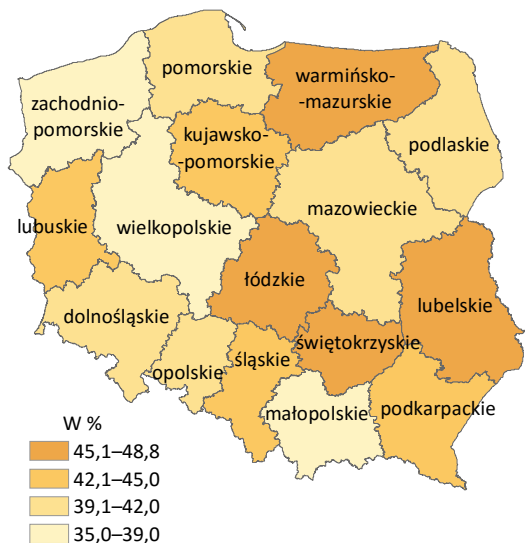
Ludność w wieku 15 lat i więcej aktywna i bierna zawodowo w województwie w latach 2010–2015

Głównymi przyczynami braku aktywności na rynku pracy są: pozostawanie na emeryturze, nauka i uzupełnianie kwalifikacji oraz choroba i niepełnosprawność. W 2015 r. w województwie 78,9% ankietowanych biernych podało jeden z tych trzech powodów jako przyczynę nieaktywności zawodowej (w Polsce 81,5%). Na poszukiwanie pracy nie pozwalają niektórym osobom obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu. Ponadto wielu ludzi jest zniechęconych bezskutecznością poszukiwań pracy (5,0% biernych w województwie, 3,7% w kraju) – są przekonani o niemożności znalezienia pracy lub uznali, iż wyczerpali już wszystkie znane możliwości poszukiwania pracy.

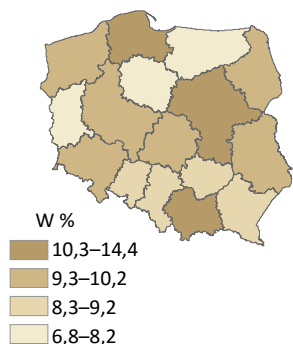
Odsetek biernych zawodowo według przyczyn w województwie i w Polsce w 2015 r.

Na podstawie obserwacji przestrzennego rozmieszczenia zjawiska bierności zawodowej w Polsce, wyodrębnić można województwa w których widoczny jest wyższy odsetek biernych zawodowo. Największy odsetek nieaktywnych na rynku pracy w 2015 r. zaobserwowano w województwie lubelskim, świętokrzyskim, łódzkim i warmińsko-mazurskim. Analiza poszczególnych grup osób biernych zawodowo pozwala jednocześnie na formułowanie wniosków o możliwych przyczynach braku aktywności w poszukiwaniu pracy w regionach. W Polsce południowo-wschodniej ponad połowa biernych to osoby zamieszkujące na wsi. W małopolskim, podkarpackim, lubelskim i podlaskim widoczny jest najwyższy odsetek biernych uczących się i uzupełniających kwalifikacje. W strukturze biernych w całej Polsce przeważają kobiety – w największym stopniu w województwie dolnośląskim i wielkopolskim. Warmińsko-mazurskie znalazło się na drugim miejscu w kraju (za lubuskim) pod względem najniższego odsetka biernych z wykształceniem wyższym.

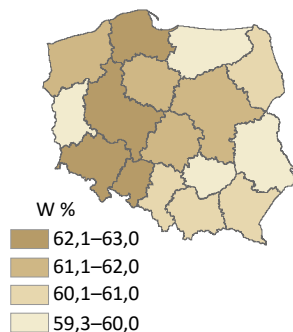
Udział biernych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej według województw w 2015 r.

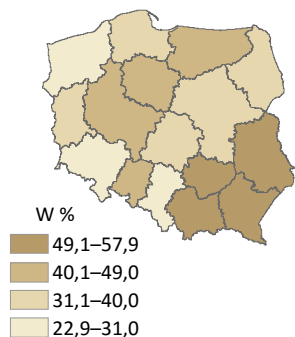
Odsetek biernych zawodowo z wykształceniem wyższym w 2015 r.

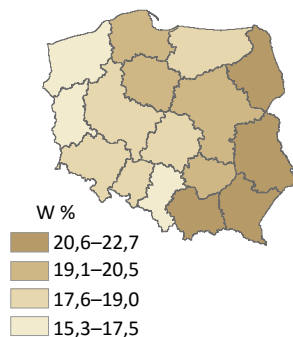
Odsetek biernych zawodowo kobiet w 2015 r.

Odsetek biernych zawodowo zamieszkałych na wsi w 2015 r.

Odsetek biernych zawodowo z powodu nauki, uzupełniania kwalifikacji w 2015 r.

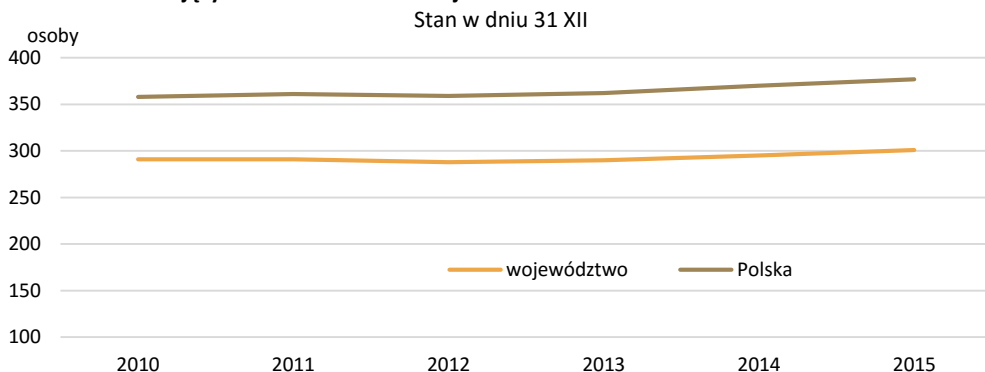

2. Pracujący

Po 2012 r. liczba osób pracujących w województwie warmińsko-mazurskim zaczęła rosnąć – widoczne jest to zwłaszcza w dwóch ostatnich latach badanego okresu. Podobna sytuacja ma miejsce w całym kraju. Wygląda na to, że rynek pracy powoli zaczyna przewyżczać trudności z okresu kryzysu, jaki miał miejsce w kraju po 2007 r.

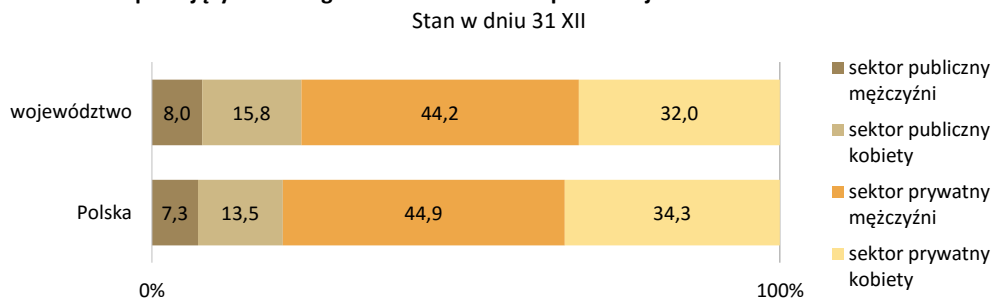
Dynamika zmian wskaźnika liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców w województwie i Polsce w badanym okresie była podobna. Zauważalna jest natomiast znaczna dysproporcja w jego wielkościach – w warmińsko-mazurskim na każdy 1000 mieszkańców przypadało 301 osób pracujących (najmniej ze wszystkich województw), a w Polsce 377. Dodatkowo przez ostatnie lata dystans do kraju powoli się powiększa. Najwyższy poziom wskaźnika zanotowano w mazowieckim, wielkopolskim i małopolskim.

Pracujący na 1000 ludności w województwie i w Polsce w latach 2010–2015

W województwie (podobnie jak w kraju) więcej osób pracowało w sektorze prywatnym. W sektorze publicznym znalazło zatrudnienie 23,8% osób (większy odsetek niż w Polsce). Warmińsko-mazurskie znalazło się na trzecim miejscu (za zachodniopomorskim i śląskim) wśród obszarów o najwyższym zatrudnieniu w sektorze publicznym. Z kolei największe zatrudnienie w sektorze prywatnym widoczne było w wielkopolskim, małopolskim i podkarpackim.

Struktura pracujących według sektorów własności i płci w województwie i w Polsce w 2015 r.

Struktura pracujących w województwie według płci w 2015 r. była podobna do struktury w Polsce. Mężczyźni stanowili ok. 52% pracujących. Ta relacja przez ostatnie lata nie ulegała znacznym zmianom.

W podmiotach sektora prywatnego, zarówno w województwie, jak i w Polsce, pracowało więcej mężczyzn. Z kolei w podmiotach sektora publicznego znajdowało zatrudnienie więcej kobiet.

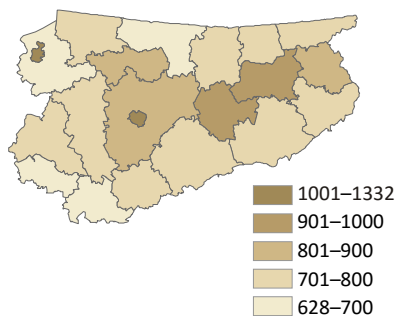
Ponad połowa (54,7%) pracujących w 2015 r. zatrudniona była w firmach zajmujących się usługami. Sektor przemysłowy (przetwórstwo przemysłowe i budownictwo) skupiał 29,0% pracujących. W sektorze rolniczym pracowało 16,3% osób. Struktura sektorowa zatrudnienia w województwie nie odbiegała znacznie od krajowej (w warmińsko-mazurskim nieco większy odsetek osób pracował w przemyśle, kosztem usług).

Rynek pracy województwa warmińsko-mazurskiego jest zróżnicowany wewnętrznie m.in. z powodu odmiennych zjawisk zachodzących w powiatach. Liczba osób pracujących (w przeliczeniu na 1000 ludności) wahała się w 2015 r. od 169 w powiecie piskim, do 373 w Olsztynie. W ostatnich latach dystans między powiatami, w których pracowało najwięcej osób, a powiatami, w których poziom zatrudnienia był niski, powiększał się.

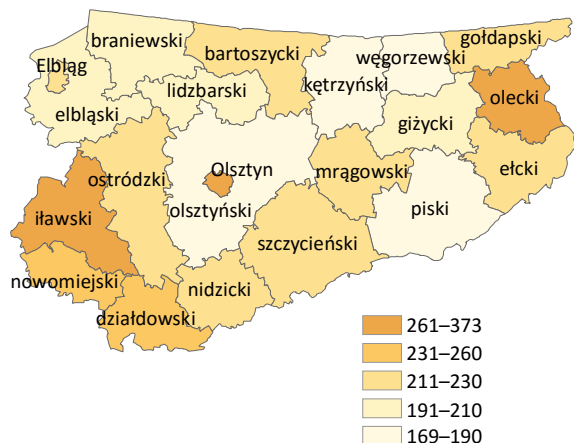
Informacje o **pracujących w powiatach** nie obejmują jednostek zatrudniających do 9 osób, ujmuje natomiast osoby pracujące w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Najmniej pracujących angażowały firmy zatrudniające powyżej 9 osób zlokalizowane na północy województwa, a także w powiecie piskim i olsztyńskim. Północna, północno-zachodnia i południowa część województwa cechowała się również małą liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W nowomiejskim, gołdapskim i mrągowskim zanotowano najniższe płace, z kolei na północy (oraz w piskim) – najniższe nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (w 2014 r.). W tych powiatach, gdzie liczba pracujących (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) była największa, zanotowano też największe obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego).

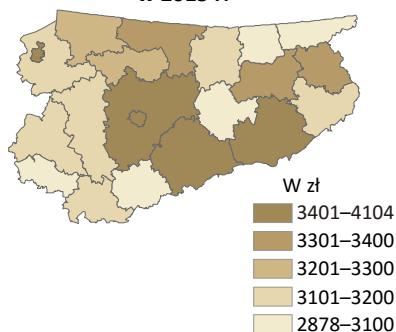
Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Pracujący na 1000 ludności według powiatów w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

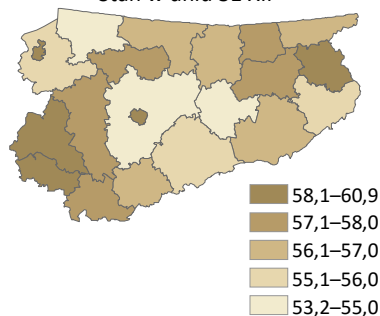

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2015 r.

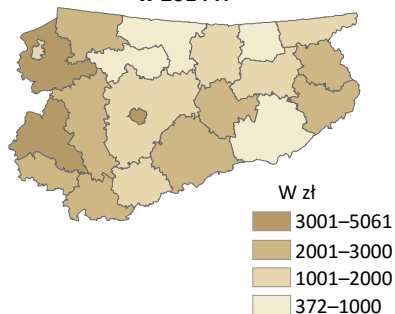

Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2015 r.

Stan w dniu 31 XII

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2014 r.

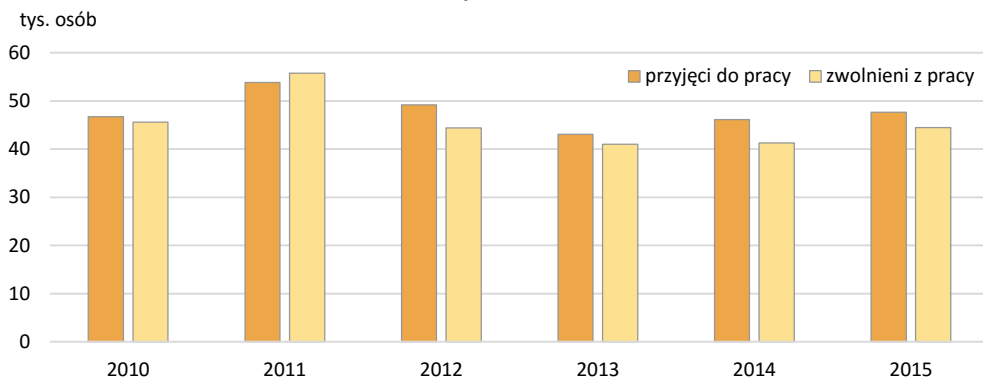
3. Ruch zatrudnionych i popyt na pracę

Zmiany liczby pracujących związane są z sytuacją gospodarczą województwa. Pracujących przybywa wraz z poprawą koniunktury – wtedy firmy częściej zatrudniają pracowników i spada bezrobocie. Gdy koniunktura osłabia się, również ruch zatrudnionych staje się mniejszy. Przedsiębiorcy tworzą mniej miejsc pracy, likwidują istniejące.

W badanym okresie 2010–2015 znaczny przyrost liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy widoczny był jedynie w 2011 r. Jednak wtedy liczba zwolnień z pracy przewyższała liczbę przyjęć do pracy. W pozostałych latach tendencja była odwrotna. Po 2011 r. zauważalne jest zmniejszenie zarówno ruchu zatrudnionych, jak i intensywności przyjęć do pracy. Dopiero w dwóch ostatnich latach sytuacja zaczyna się nieznacznie poprawiać i firmy zaczynają zwiększać rekrutację nowych pracowników.

Ruch zatrudnionych (przyjęcia do pracy i zwolnienia) badany jest w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Dotyczy pełnozatrudnionych, bez pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Badaniem nie są objęte gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, duchowieństwo, fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje.

Ruch zatrudnionych w latach 2010–2015

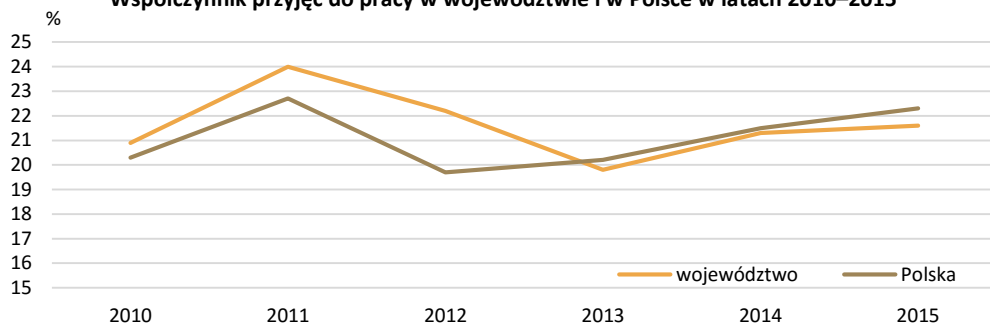

W 2015 r. najwięcej osób przyjęły do pracy podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (ponad 18 tys.), a także administracją publiczną i obroną narodową; obowiązkowym zabezpieczeniem społecznym, handlem; naprawą pojazdów samochodowych oraz administrowaniem i działalnością wspierającą. Spośród tych sekcji jedynie w administracji publicznej więcej osób zwolniono z pracy niż przyjęto (o ok. 1,6 tys.). W żadnej z pozostałych sekcji nie zanotowano aż takiego spadku. Przewaga osób zwolnionych nad przyjętymi widoczna była również w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (124 osoby), obsłudze rynku nieruchomości (81), nieznaczna w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, opiece zdrowotnej i pomocy społecznej oraz pozostałej działalności usługowej.

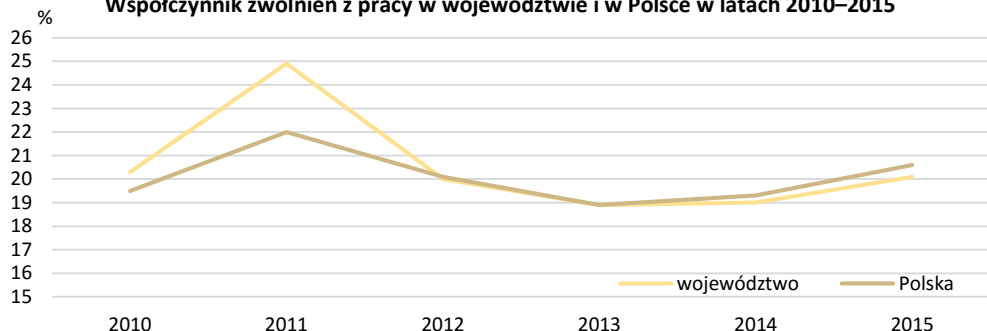
W ostatnich trzech latach w województwie współczynnik przyjęć do pracy był niższy niż w Polsce, podobnie jak współczynnik zwolnień z pracy. Różnica ta nie była jednak znaczna. Większe rozbieżności i odmienną tendencję zauważyć można przed 2012 r.

Współczynnik przyjęć/zwolnień – stosunek liczby osób przyjętych do pracy/zwolnionych z pracy (bez powracających z urlopów wychowawczych i bezpłatnych) do pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo oraz zmieniających wymiar etatu).

Współczynnik przyjęć do pracy w województwie i w Polsce w latach 2010–2015

Współczynnik zwolnień z pracy w województwie i w Polsce w latach 2010–2015

W 2015 r. w województwie utworzono 17,6 tys. nowych miejsc pracy (o ponad 20% więcej niż rok wcześniej), a zlikwidowano 11,5 tys. (niemal o 18% więcej niż w 2014 r.). Na koniec IV kwartału pozostało 1,1 tys. wolnych miejsc pracy (0,3 tys. nowoutworzonych), co oznacza niezrealizowany popyt na pracę. Był on nieznacznie mniejszy niż w roku poprzednim (o 2%) jednak wyraźnie większy od najniższego poziomu badanego okresu, z 2013 r. (o 56%).

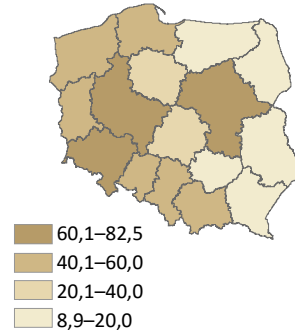
Warmińsko-mazurskie było drugie w kraju pod względem liczby utworzonych miejsc pracy w przeliczeniu na 1000 pracujących (za pomorskim), jednak zanotowano tu największą spośród pozostałych województw liczbę zlikwidowanych miejsc pracy w przeliczeniu na 1000 pracujących. Jednocześnie niezrealizowany popyt na pracę (mierzony liczbą wolnych miejsc pracy na 1000 bezrobotnych) był w warmińsko-mazurskim jednym z najniższych w kraju (14 lokata). Podobnie jak w pozostałych województwach Polski północno-wschodniej, funkcjonowało tu stosunkowo mniej podmiotów gospodarczych. Zanotowano niemal pięciokrotnie niższy od średniego w kraju poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową (w przeliczeniu na 1 mieszkańca).

Nowo utworzone miejsca pracy na 1000 pracujących według województw w 2015 r.

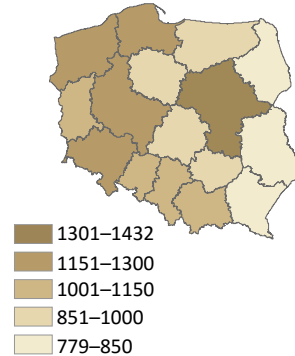
Wolne miejsca pracy na 1000 bezrobotnych zarejestrowanych w 2015 r.

Stan na koniec IV kwartału sprawozdawczego

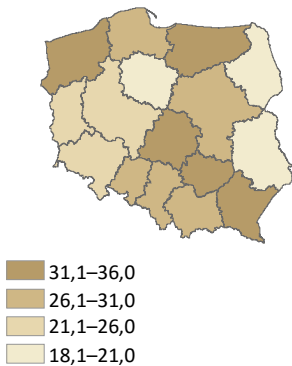

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2015 r.

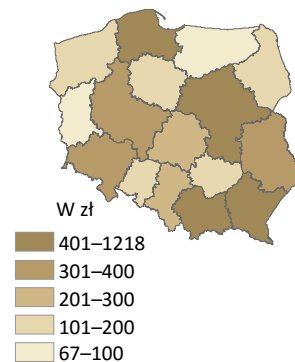
Stan na 31 XII

Zlikwidowane miejsca pracy na 1000 pracujących w 2015 r.

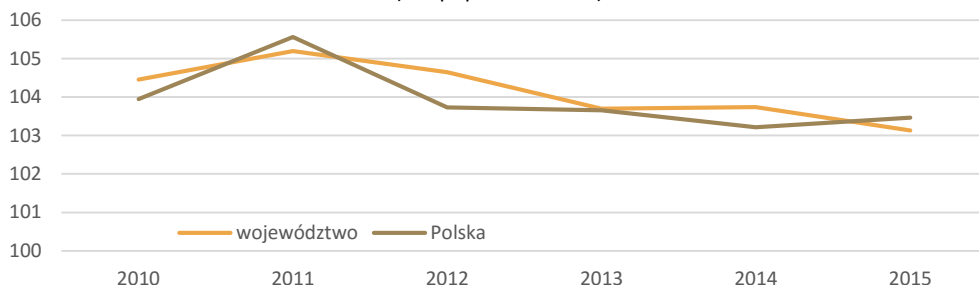
Nakłady na działalność badawczo-rozwojową (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2014 r.

4. Wynagrodzenia

W województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak w całym kraju, przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto cały czas rosną, niezależnie od trudności, jakie przechodzi gospodarka. Po 2012 r. wzrost miał tylko nieco mniejszą dynamikę – hamowanie dynamiki wzrostu trwało jednak do 2015 r. włącznie (w kraju, inaczej niż w województwie, w 2015 r. widoczne było nieznaczne przyspieszenie wzrostu płac).

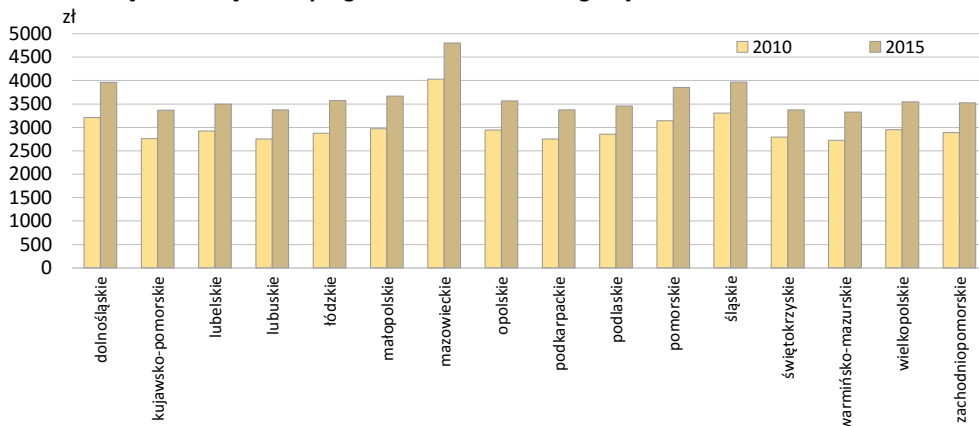
Dynamika zmian przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w województwie i w Polsce w latach 2010–2015
(rok poprzedni = 100)

W 2015 r. przeciętna miesięczna płaca brutto wyniosła 3324,04 zł i była najniższa w kraju. W warmińsko-mazurskim pracownicy zarabiali aż o ponad 1470 zł mniej niż w województwie mazowieckim, gdzie zanotowano najwyższy poziom płac.

Wysokość wynagrodzeń w porównaniu z 2010 r. wzrosła we wszystkich województwach, jednak tempo tego wzrostu było różne. Największy przyrost zanotowano na obszarach, gdzie płace były wyższe – w mazowieckim (o ok. 770 zł), dolnośląskim (o ok. 750 zł) i pomorskim (o ponad 710 zł). W warmińsko-mazurskim przyrost ten wyniósł 602 zł – niższy był w czterech województwach: lubelskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i podlaskim.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według województw w latach 2010 i 2015

Zróżnicowanie wynagrodzeń wystąpiło również w powiatach województwa. W 2015 r. najwyższe wynagrodzenie (w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób), równe 4104,05 zł, wypłacano w Olsztynie. Nawet tu przeciętna płaca była niższa od średniej krajowej (choć widać, iż w ostatnich latach się do niej zbliża). Najniższe wynagrodzenie (mniej niż 2900 zł) otrzymywali pracujący w powiecie nowomiejskim, gołdapskim i mrągowskim.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie w 2015 r.

W porównaniu z 2010 r. największy przyrost wynagrodzeń zanotowano w powiecie oleckim (o ponad 750 zł), gizyckim i piskim (po ok. 720 zł). Natomiast w mrągowskim, nowomiejskim i elckim przyrost wynagrodzeń nie przekroczył 500 zł.

Pracujący w sektorze publicznym otrzymywali wyższe wynagrodzenia niż pracujący w sektorze prywatnym. W 2015 r. różnica wyniosła ok. 1172 zł (w kraju ok. 818 zł).

Innym kryterium pozwalającym różnicować poziom płac był rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej. Na najwyższe płace mogli liczyć zatrudnieni w podmiotach działalności finansowej i ubezpieczeniowej, w rolnictwie, leśnictwie; łowiectwie i rybactwie, administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych czy w podmiotach zajmujących się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę.

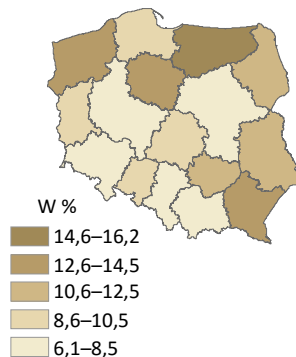
Poziom płac w województwie determinowany jest między innymi sytuacją gospodarczą i dostępnością pracy. Niski poziom wynagrodzeń w warmińsko-mazurskim współlistnieje z wysoką stopą bezrobocia. Na obszarach, gdzie wypłacane wynagrodzenia są relatywnie niższe, występuje większy odsetek ludności zagrożonej ubóstwem, a wydatki gospodarstw domowych są na niższym poziomie. Zauważalne jest także, iż poziom płac jest niższy w tych województwach, gdzie wytworzona wartość dodana brutto na 1 pracującego, czyli wydajność pracy, jest niższa.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według województw w 2015 r.

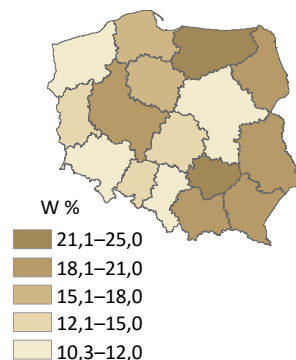

Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2015 r.

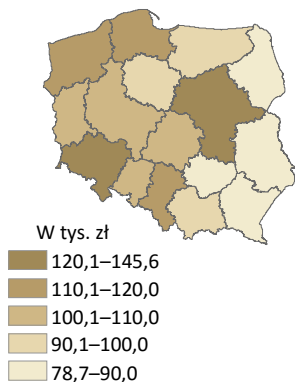
Stan w dniu 31 XII

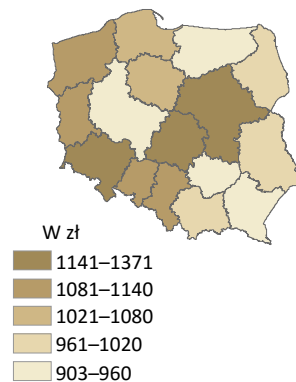
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym w 2015 r.

Wartość dodana brutto na 1 pracującego w 2014 r.

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2015 r.

5. Struktura wynagrodzeń w 2014 r.

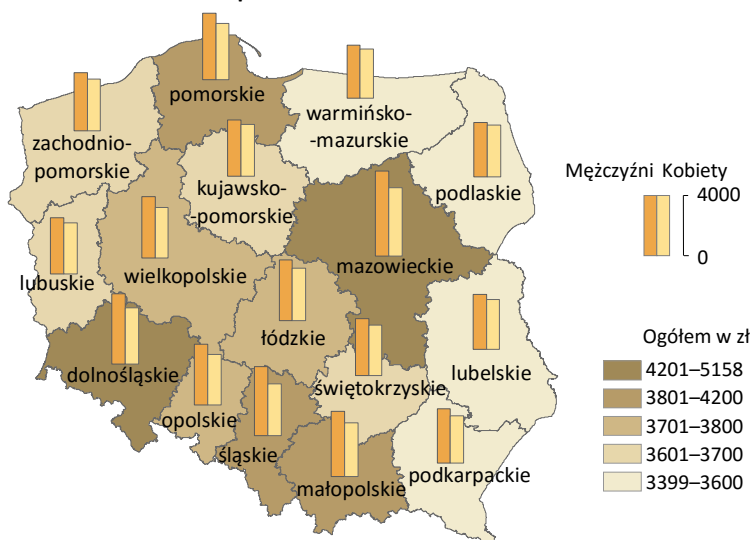
Według badania struktury wynagrodzeń, w województwie warmińsko-mazurskim przeciętna miesięczna płaca brutto w podmiotach zatrudniających 10 osób i więcej w październiku 2014 r. wyniosła 3446,76 zł (mniej płacono jedynie w podkarpackim). Było to o ok. 661 zł mniej niż wyniosła średnia dla kraju (równa 4107,72 zł). Zauważalne jest ponadto, iż przez lata dystans do kraju się powiększył.

Badanie struktury wynagrodzeń jest realizowane z częstotliwością dwuletnią, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały październik.

Mediana wynagrodzeń (wynagrodzenie środkowe) wyniosła 3025,41 zł i była niższa od wynagrodzenia przeciętnego, a wynagrodzenie dominujące (najczęstsze) – jeszcze niższe (równe 2810,73 zł). Statystyczny rozkład liczby osób zatrudnionych według przedziałów wynagrodzeń wykazuje prawostronną asymetrię, co oznacza, iż duża grupa osób otrzymywała wynagrodzenie niższe od przeciętnego, a relatywnie mała – większe od średniej. Największa grupa osób otrzymywała wynagrodzenie ok. 2810 zł (dominujące).

Struktura płac według płci wykazuje dysproporcje w wynagradzaniu kobiet i mężczyzn, jednak te przez lata uległy zmniejszeniu. W 2014 r. w warmińsko-mazurskim przeciętne wynagrodzenie kobiet wyniosło 3317,08 zł i było o ponad 240 zł niższe (o niecałe 7%) niż to wypłacane mężczyznom (różnica w 2010 r. wyniosła ponad 420 zł).

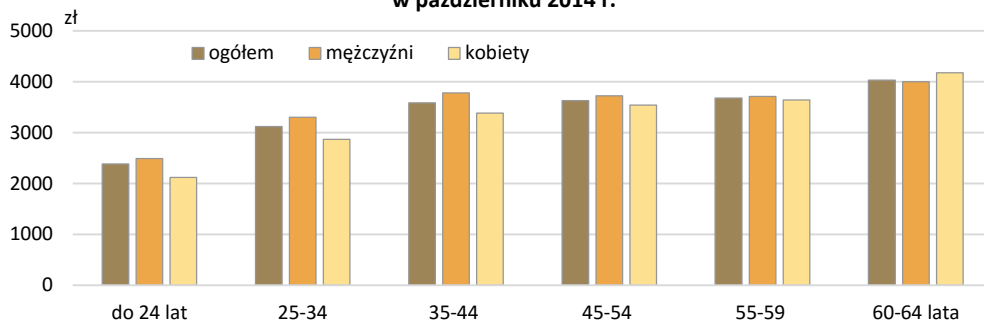
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł według płci zatrudnionych i województw w październiku 2014 r.

Nierówność płac kobiet i mężczyzn widoczna była we wszystkich województwach, jednak warmińsko-mazurskie było na drugim miejscu (za podlaskim) wśród tych obszarów, gdzie ta różnica była mniejsza. Natomiast największe różnice zanotowano w województwie śląskim, mazowieckim (ponad 1100 zł) i dolnośląskim (ponad 970 zł). W śląskim i dolnośląskim kobiety otrzymywały wynagrodzenia o ponad 20% niższe niż mężczyźni.

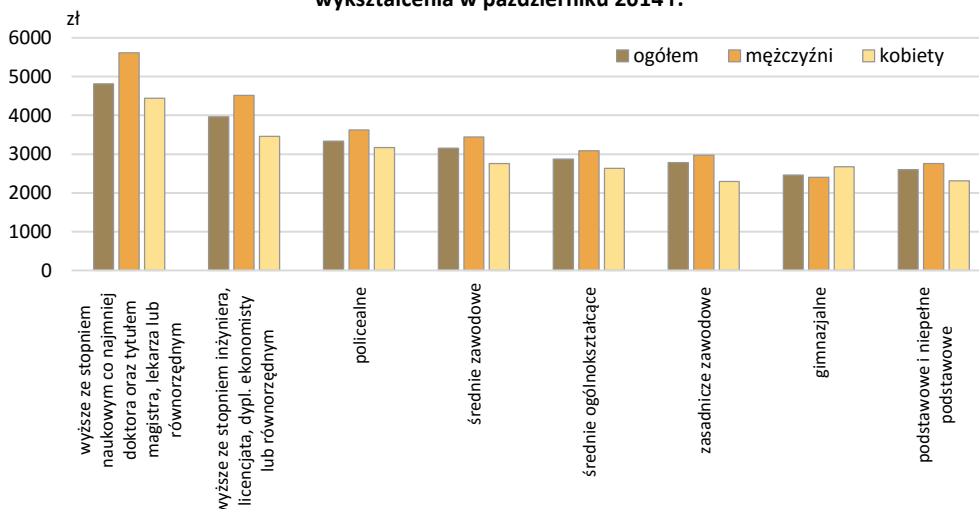
Struktura wynagrodzeń według grup wieku pozwala na stwierdzenie, iż wraz z wiekiem pracowników ich wynagrodzenia rosną. Osoby w wieku do 24 lat otrzymywały wynagrodzenia w wysokości 2383,70 zł. Płace pracujących w wieku największej aktywności zawodowej (35–44 lata) wyniosły 3588,08 zł, a osób w wieku 60–64 lata – 4035,92 zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł pracowników według płci i grup wieku w październiku 2014 r.

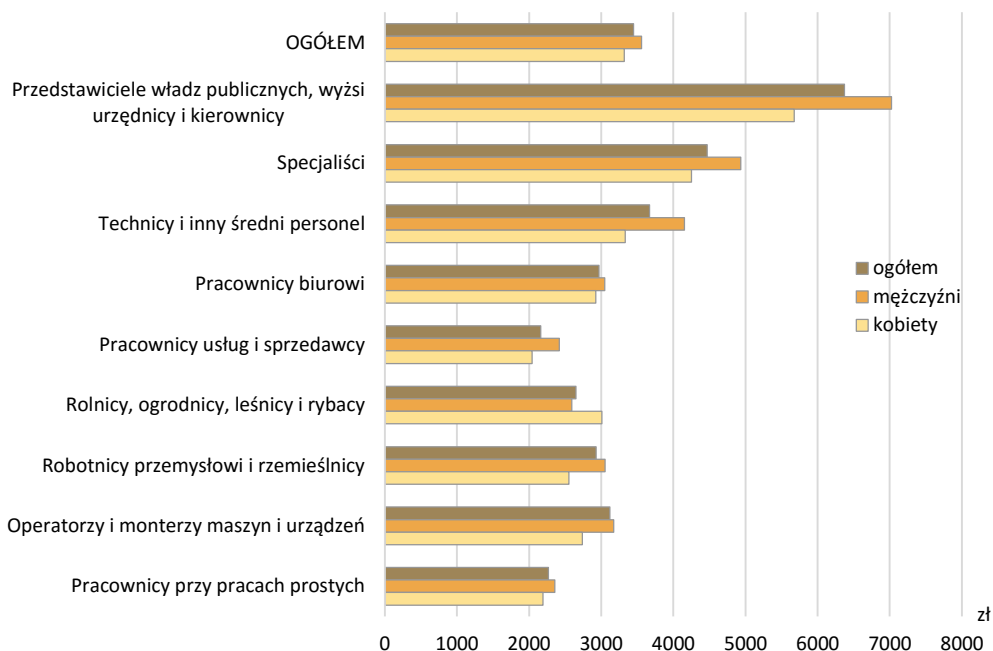
Zróżnicowanie płac związane jest również z poziomem wykształcenia. W październiku 2014 r. najwyższe przeciętne wynagrodzenie otrzymywali pracownicy, którzy osiągnęli stopień naukowy co najmniej doktora, tytuł magistra, lekarza lub równorzędny – 4815,87 zł. Najniższe z kolei – osoby z wykształceniem gimnazjalnym (2457,10 zł) oraz podstawowym i niepełnym podstawowym (2598,13 zł).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł pracowników według płci i poziomu wykształcenia w październiku 2014 r.

Struktura wynagrodzeń według grup zawodów potwierdza zależność między rodzajem wykonywanej pracy, a wysokością dochodów uzyskiwanych z pracy. Pracownicy przy pracach prostych oraz pracownicy usług osobistych i sprzedawcy uzyskiwali wynagrodzenia niemal trzy razy niższe niż przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy. Płace specjalistów – drugiej pod względem wysokości uzyskiwanych płac grupy – kształtowały się na poziomie ok. 70% tego, co zarabiałoby osoby najwyżej opłacane.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł pracowników według płci i grup zawodów w październiku 2014 r.

Struktura wynagrodzeń według rodzaju działalności zakładu pracy (ustalonego na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007) pozwala na określenie, jaka działalność ma obecnie najwyższą wartość dla gospodarki. W październiku 2014 r. w województwie najlepiej opłacanymi pracownikami byli zatrudnieni w podmiotach zajmujących się działalnością związaną z informacją i komunikacją (ponad 5650 zł/miesiąc), rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, działalnością finansową i ubezpieczeniową oraz administracją publiczną i obroną narodową. Z kolei najniższe płace zanotowano w firmach zajmujących się administrowaniem i działalnością wspierającą (ok. 2150 zł/miesiąc), handlem; naprawą pojazdów samochodowych oraz transportem i gospodarką magazynową.

Biorąc pod uwagę różnice poziomu wynagrodzeń w zależności od płci, to w większości sekcji wyższe wynagrodzenia otrzymywali mężczyźni. Kobiety zarabiałły więcej od mężczyzn w czterech sekcjach: budownictwo, transport i gospodarka magazynowa, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz pozostała działalność usługowa, jednak częściowo może to wynikać z faktu, iż w tych sekcjach pracujących kobiet było znacznie mniej, a także nie wykonywały pracy na tych samych stanowiskach co mężczyźni.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł pracowników według płci i rodzaju działalności w październiku 2014 r.

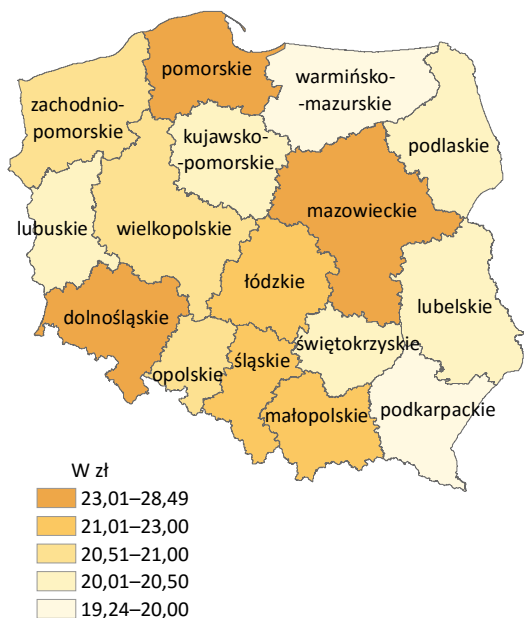

Największe różnice w wynagrodzeniach według płci zanotowano w firmach zajmujących się działalnością finansową i ubezpieczeniową, administracją publiczną i obroną narodową; obowiązkowymi zabezpieczeniami społecznymi oraz obsługą rynku nieruchomości.

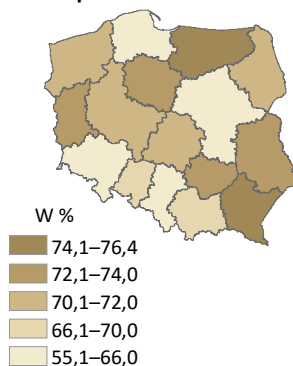
Charakterystyka wynagrodzeń według sektorów własności pokazuje stałe zwiększanie się różnicy wynagrodzeń między sektorami. W 2014 r. przeciętne płace w sektorze publicznym były o ponad 907 zł wyższe niż w prywatnym, podczas gdy w 2010 r. różnica była prawie dwukrotnie mniejsza.

Struktura wynagrodzeń według położenia geograficznego zakładu pracy ujawnia słabą pozycję województwa warmińsko-mazurskiego pod względem zarówno wysokości, jak i poszczególnych cech wynagrodzeń, w porównaniu z pozostałymi województwami w kraju. Wysokość przeciętnego godzinowego wynagrodzenia brutto lokuje województwo na ostatnim miejscu (wraz z podlaskim) w Polsce. Aż ponad ¾ pracowników otrzymywało wynagrodzenie co najwyżej równe przeciętnemu w kraju (podobnie jak w podlaskim). Zanotowano znaczny dystans w stosunku do kraju odnośnie wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń, największe spośród pozostałych województw różnice w wynagrodzeniach sektora publicznego i prywatnego. Taka sytuacja stwarza warunki do podobnego wynagradzania kobiet i mężczyzn – relacja wynagrodzeń kobiet do mężczyzn była jedną z najwyższych w kraju (za podlaskim).

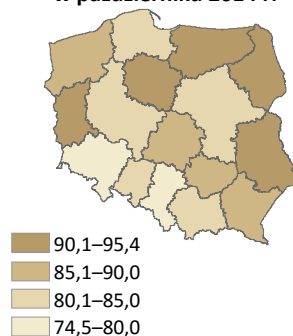
Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto w październiku 2014 r.

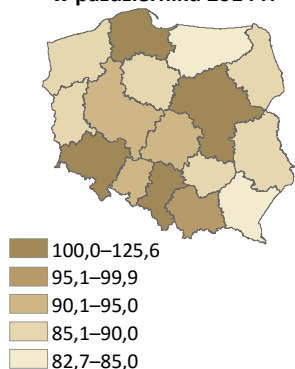
Odsetek pracowników otrzymujących wynagrodzenie co najwyżej równe przeciętnemu (do 4107,72 zł) w październiku 2014 r.

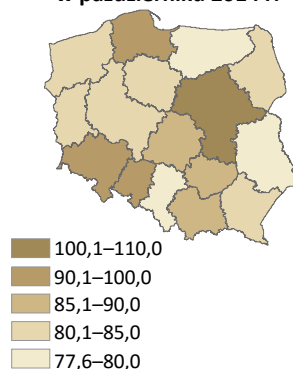
Stosunek przeciętnych wynagrodzeń kobiet do wynagrodzeń mężczyzn w październiku 2014 r.

Stosunek przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w województwie do przeciętnego wynagrodzenia dla Polski (4107,72 zł) w październiku 2014 r.

Stosunek przeciętnych wynagrodzeń w sektorze prywatnym do wynagrodzeń w sektorze publicznym w październiku 2014 r.

6. Warunki pracy

Na warunki pracy w podmiotach gospodarczych składają się zarówno czas pracy przepracowany przez zatrudnionych (także w godzinach nadliczbowych), jak i występowanie czynników szkodliwych i niebezpiecznych dla zdrowia oraz narażenie na choroby zawodowe. Nie bez znaczenia jest również powszechność (a raczej jej brak) występowania wypadków przy pracy.

Analiza czasu pracy (w przeliczeniu na 1 zatrudnionego) pokazuje, iż od 2010 r. z roku na rok następował stały, jednak niezbyt gwałtowny, przyrost czasu pracy. Na początku badanego okresu pracujący w warmińsko-mazurskim spędzali w zakładach przeciętnie 1640 godzin rocznie (w godzinach normalnych i nadliczbowych łącznie), podczas gdy w 2015 r. 1682. Znacznej zmianie nie uległ czas przepracowany w godzinach nadliczbowych – wahał się w granicach 41–44 godziny (najwięcej godzin nadliczbowych pracownicy musieli pozostać w pracy w 2014 r.).

Czas pracy badany jest w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Badaniem nie są objęte gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Najdłużej pracowały osoby zatrudnione w firmach zajmujących się transportem i gospodarką magazynową, budownictwem, informacją i komunikacją, rolnictwem (łącznie z leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) oraz zakwaterowaniem i gastronomią. Pracę w godzinach nadliczbowych wykonywali najczęściej pracownicy podmiotów zajmujących się działalnością edukacyjną, a także przetwórstwem przemysłowym, budownictwem oraz transportem i gospodarką magazynową. Praca w godzinach nadliczbowych była rzadkością w podmiotach zajmujących się informacją i komunikacją oraz działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją.

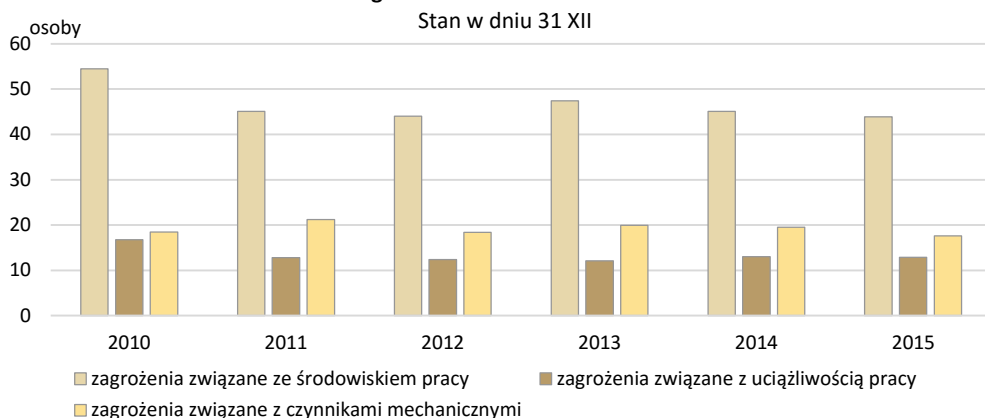
Zauważalnym zjawiskiem jest poprawa jakości pracy pod względem występowania warunków zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia.

Na czynniki te składają się zagrożenia związane ze środowiskiem pracy (np. narażenie na substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracje, zimny lub gorący mikroklimat, promieniowanie czy wpływ pól elektromagnetycznych), z uciążliwością pracy (np. nadmierne obciążenie fizyczne, niedostateczne oświetlenie stanowiska pracy) i z czynnikami mechanicznymi.

Dane o zatrudnionych w warunkach zagrożenia dotyczą podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2015 r., w przeliczeniu na każdy 1000 osób badanej zbiorowości, ok. 75 osób pracowało w warunkach zagrożenia. Było to o 3 osoby mniej niż rok wcześniej i o 10 osób mniej niż na początku badanego okresu. W trudnych warunkach częściej pracowali mężczyźni – tylko co piąta osoba zatrudniona w warunkach zagrożenia to kobieta (przez lata odsetek kobiet utrzymywał się na podobnym poziomie). Zagrożenie czynnikami szkodliwymi w województwie było mniejsze niż w kraju (przeciętnie w Polsce wyniosło ok. 87 osób na 1000, natomiast w śląskim było prawie dwukrotnie wyższe). Najmniej osób pracowało w warunkach zagrożenia w województwie mazowieckim, łódzkim i podlaskim.

Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 osób badanej zbiorowości według rodzaju zagrożenia w latach 2010–2015

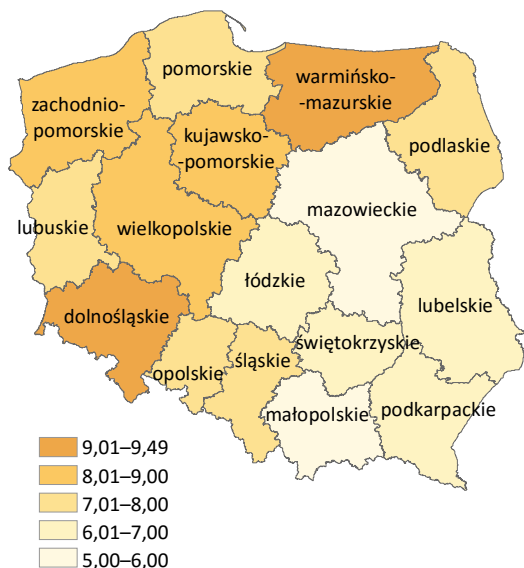
Przez lata najwięcej osób w województwie zagrożonych było czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy. Zmniejszyła się jednak zarówno ich liczba, jak i udział w strukturze zagrożonych (z 60,7% w 2010 r. do 58,9% w 2015 r.). Pracujący najczęściej stykali się z hałasem (ok. 70% przypadków), a także pyłami przemysłowymi, mikroklimatem zimnym i wibracjami (w Polsce także głównym czynnikiem zagrożenia był hałas, a ponadto przemysłowe pyły zwłókniające). Pod względem odsetka osób zagrożonych czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy województwo plasowało się na 7 miejscu w kraju. Zanotowano jeden z najniższych odsetków zagrożonych czynnikami związanymi z uciążliwością pracy (3 lokata), ale jeden z najwyższych – zagrożonych czynnikami mechanicznymi (16 lokata, przed mazowieckim).

W przypadku liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia widoczne jest znaczne wewnętrzne zróżnicowanie województwa. W 2015 r. najwięcej osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w przeliczeniu na 1000 osób zatrudnionych badanej zbiorowości) zanotowano w powiecie oleckim (188), szczywieńskim (175) i gołdapskim (153). Najrzadziej pracownicy spotykali się w pracy z zagrożeniami w powiatach: węgorzewskim (12), nidzickim (14) i braniewskim (16).

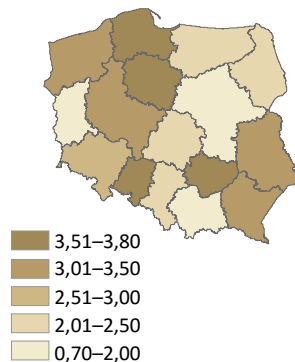
Bezpieczeństwo na stanowisku pracy określić można również poprzez analizę liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy. Warmińsko-mazurskie jest jednym z obszarów kraju o najwyższym wskaźniku wypadkowości, mierzonym liczbą poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących. W 2015 r. na każdy 1000 pracujących przypadało ponad 9 osób, które uległy wypadkom – więcej było tylko w dolnośląskim. Ponad 60% wypadków spowodowanych było nieprawidłowym zachowaniem pracownika (11 lokata w Polsce). Udział poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych był niższy niż przeciętny dla kraju (5 lokata w Polsce).

W 2015 r. stwierdzono w województwie warmińsko-mazurskim 120 przypadków chorób zawodowych (najwięcej z całego badanego okresu). Z tego u 87 osób rozpoznano choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, a u 16 – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy.

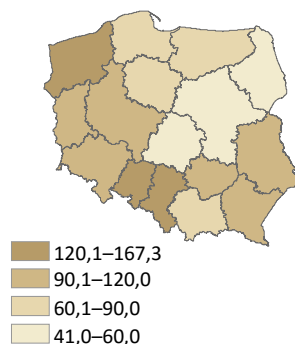
Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących według województw w 2015 r.

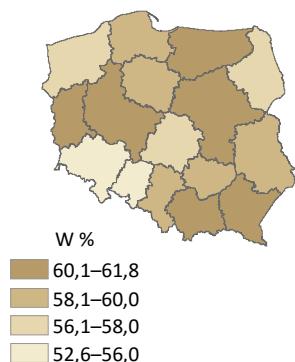
Poszkodowani w wypadkach śmiertelnych na 100 tys. pracujących w 2015 r.

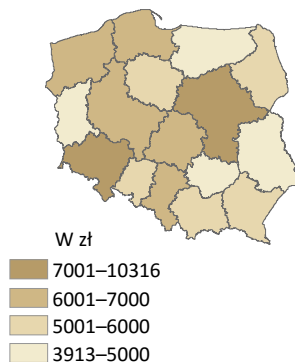
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w 2015 r. Stan w dniu 31 XII

Udział wypadków spowodowanych nieprawidłowym zachowaniem pracownika w 2015 r.

Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w 2014 r.

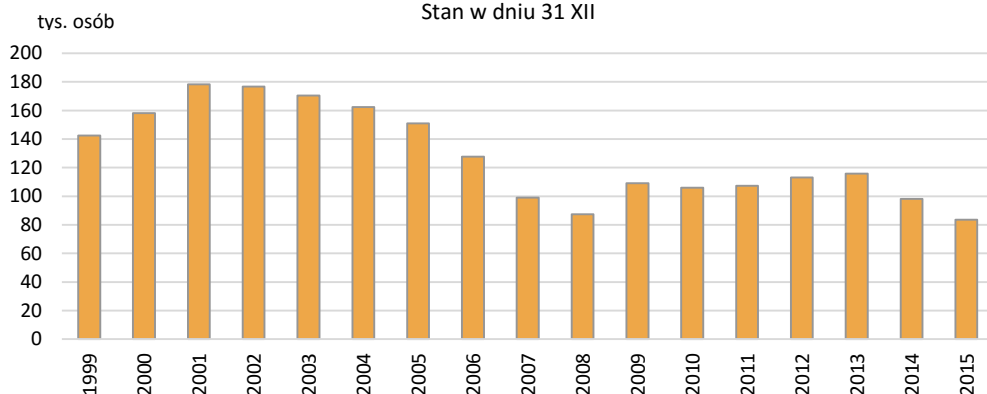

7. Bezrobocie rejestrowane

W województwie warmińsko-mazurskim lata 2014 i 2015 to okres znacznego zmniejszenia rozmiarów bezrobocia rejestrowanego. W 2015 r. poziom bezrobocia był najniższy od momentu powstania województwa, czyli od 1999 r. Tak duży spadek bezrobocia widoczny był jednak w całym kraju – dynamika zmian liczby bezrobotnych w województwie nie odbiegała od ogólnokrajowej. Po wyraźnym okresie trudności na rynku pracy na skutek kryzysu finansowego, który miał miejsce w 2007 r., kolejne lata przyniosły względną stabilizację poziomu bezrobocia, a ostatnie dwa – wyraźny spadek.

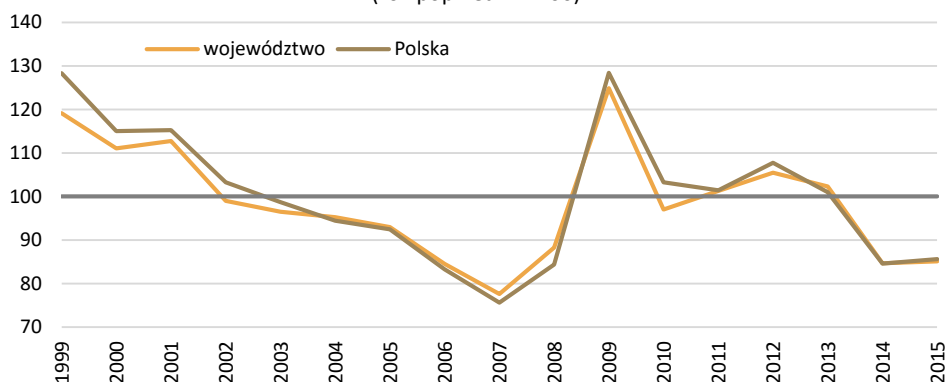
Liczba bezrobotnych w latach 1999–2015

Stan w dniu 31 XII

Dynamika zmian liczby bezrobotnych w województwie i w Polsce w latach 1999–2015

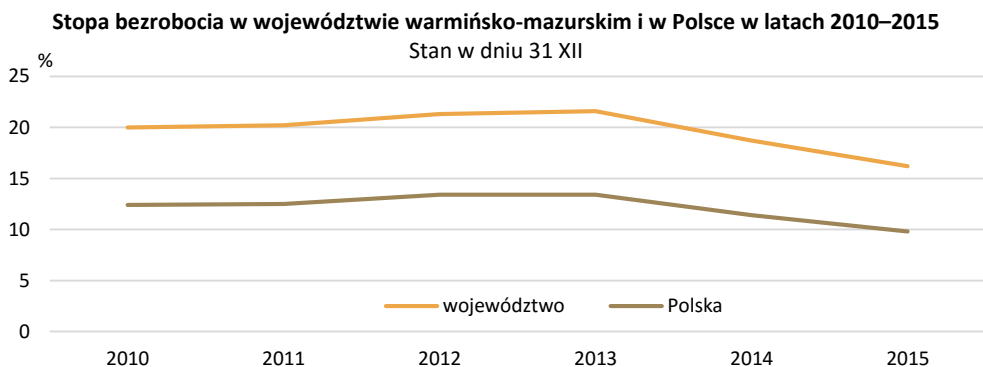
(rok poprzedni = 100)

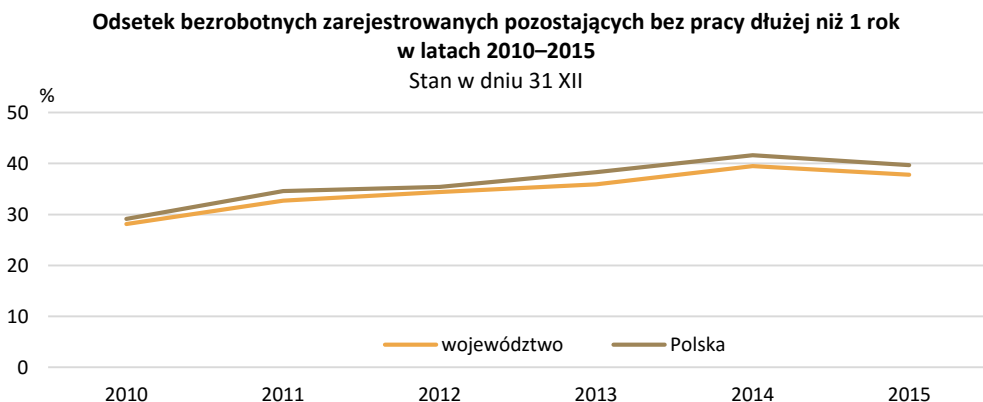
Ostatnie dwa lata to również okres, w którym liczba osób wyrejestrowanych z rejestrów powiatowych urzędów pracy przewyższyła liczbę osób nowozarejestrowanych. Od 2012 r. widoczny był również stały przyrost liczby zgłoszonych w ciągu roku ofert pracy dla osób bezrobotnych.

Zauważalny jest też spadek stopy bezrobocia rejestrowanego, jednak nadal jest to najwyższa stopa bezrobocia w kraju (taka sytuacja utrzymuje się od początku istnienia województwa). W 2015 r. stopa wyniosła 16,2%, co oznacza, iż co szósty mieszkaniec województwa aktywny zawodowo nie otrzymywał dochodów z pracy rejestrowanej (w kraju – co dziesiąty; stopa bezrobocia była równa 9,8%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego – udział bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego).

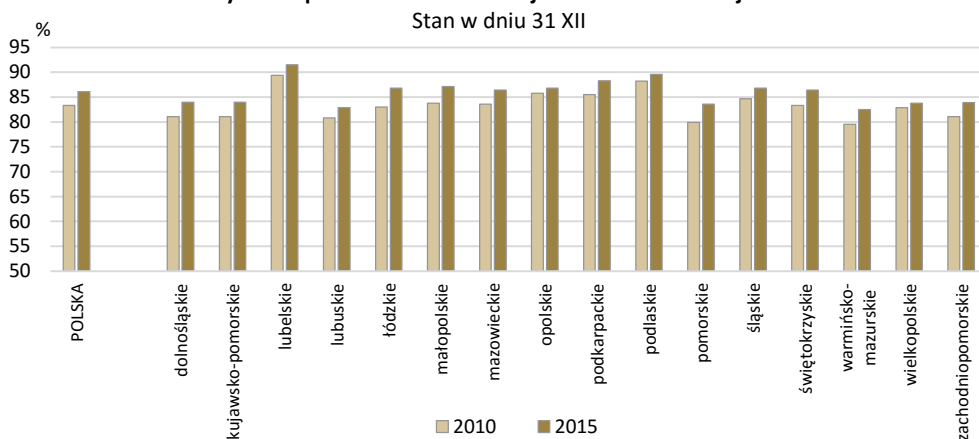
Zjawiskiem widocznym zarówno w województwie, jak i w kraju, jest wzrostowa tendencja odsetka osób bezrobotnych, które pozostają bez pracy dłużej niż 1 rok. W 2015 r. pomimo nieznacznego spadku w odniesieniu do poprzedniego roku (niecałe 2 p. proc.), odsetek ten wyniósł w województwie 37,8% (w kraju nieco więcej – 39,7%). Oznacza to, iż prawie 40% bezrobotnych ponad rok bezskutecznie poszukuje pracy.

Zasiłek dla bezrobotnych jest najczęstszą formą pomocy osobom, które utraciły pracę. Z roku na rok zmniejsza się jednak liczba osób upoważnionych do jego otrzymywania. W 2015 r. bez prawa do zasiłku było 82,5% bezrobotnych (nieco mniej niż rok wcześniej, ale

w porównaniu z 2010 r. zauważalny jest przyrost). W porównaniu z pozostałymi województwami, odsetek ten był najniższy (średnio w Polsce wsparcie finansowe nie przysługiwało 86,1% bezrobotnym).

Odsetek bezrobotnych bez prawa do zasiłku w województwach i w kraju w latach 2010 i 2015

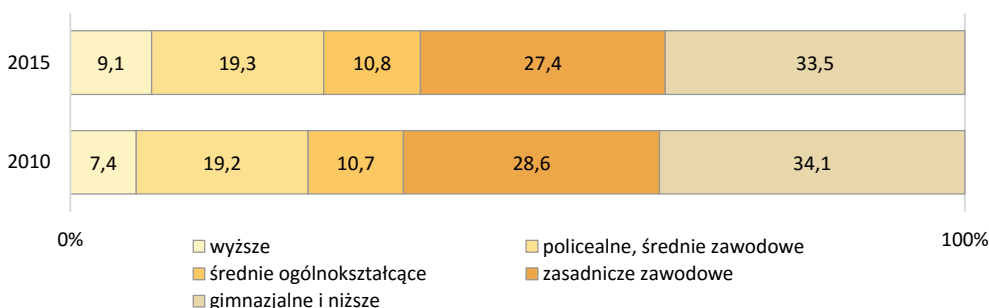

Struktura bezrobocia według płci wskazuje na przewagę liczności kobiet w populacji bezrobotnych. W 2015 r. odsetek kobiet nie posiadających pracy wyniósł 52,8%. W ostatnich dwóch latach widoczny jest jego powolny przyrost. Taka sama sytuacja ma miejsce w kraju.

Poziom wykształcenia bezrobotnych jest jednym z czynników wpływających na ich sytuację na rynku pracy. W 2015 r. aż 60,9% pozostających bez pracy to osoby najniżej wykształcone – posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe i niższe. Od początku obserwowanego okresu widoczne jest jednak stałe zmniejszanie się odsetka bezrobotnych z najniższym wykształceniem, natomiast coraz częściej staje się bezrobocie osób z wykształceniem wyższym. W 2010 r. stanowili oni 7,4% bezrobotnych, podczas gdy w 2015 r. – 9,1%. Odsetek bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym w badanym okresie utrzymywał się na zbliżonym poziomie.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia w latach 2010 i 2015

Stan w dniu 31 XII

Bezrobocie w coraz większym stopniu dotyka osoby najstarsze (i to zarówno w województwie, jak i w kraju). W warmińsko-mazurskim od 2010 r. zanotowano stały wzrost odsetka bezrobotnych, którzy ukończyli 55 lat i więcej – z 9,3% do 17,0%. W 2015 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 14,2 tys. takich osób (na początku badanego okresu – 9,9 tys.). Ponad 66% osób z najstarszej grupy pozostających bez pracy to bezrobotni długotrwale.

Coraz mniej jest natomiast bezrobotnych najmłodszych, do 24 roku życia – nastąpił spadek ich udziału w populacji bezrobotnych z 21,7% w 2010 r. do 15,7% w 2015 r. Niemal 44% bezrobotnych młodych nigdzie wcześniej nie pracowało, nie miało żadnego stażu pracy. Więcej niż jedna trzecia pozostawała długotrwale bez pracy.

Wśród wszystkich osób pozostających bez pracy niemalże jedną czwartą w 2015 r. stanowili bezrobotni z krótkim stażem pracy (1–5 lat). Na drugim miejscu były osoby pracujące krócej niż rok. Osoby nie posiadające żadnego stażu pracy znalazły się dopiero na piątym miejscu, za bezrobotnymi, którzy przepracowali 5–10 i 10–20 lat.

W powiatowych urzędach pracy na koniec 2015 r. zarejestrowanych było 5,2 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych. Przez ostatnie lata widoczny jest nieznaczny przyrost ich udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych (z 5,0% w 2010 r. do 6,2% w 2015 r.). Ponad 80% nie posiadało prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

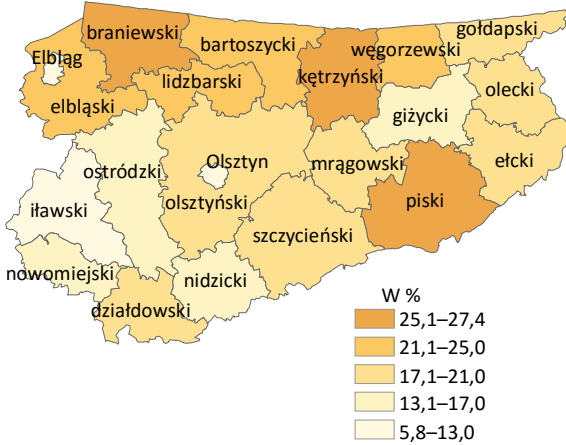
Liczba ofert pracy dostępnych dla bezrobotnych w ciągu 2015 r. była o 5,0% wyższa niż rok wcześniej (w 2014 r. przyrost wyniósł prawie 19,0%). Osobom bez pracy w województwie zaoferowano 55,1 tys. stanowisk, z których 4,0% przeznaczonych było dla niepełnosprawnych (ich udział w populacji bezrobotnych wyniósł 6,2%).

W 2015 r. połowa bezrobotnych to mieszkańcy wsi, mimo że na terenach tych mieszkało nieco ponad 40% ludności. Większy odsetek bezrobotnych na wsi zanotowano w sześciu województwach, a warmińsko-mazurskie plasowało się powyżej średniej dla kraju.

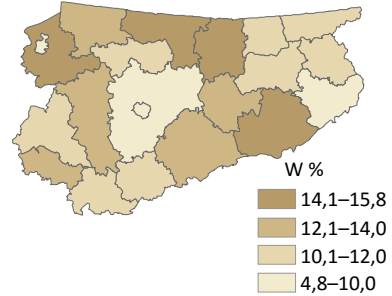
Nadal największym problemem w województwie jest wysokie, utrzymujące się bezrobocie w północnych powiatach, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwa z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej (kętrzyński, braniewski, węgorzewski, bartoszycki), a także w powiecie piskim. W nich stopa bezrobocia w 2015 r. przekroczyła 24% (w kętrzyńskim i braniewskim – 27%). Z analizy przestrzennego rozmieszczenia zjawisk wynika, iż na terenach, gdzie poziom bezrobocia był wysoki, funkcjonowało mniej podmiotów gospodarczych (w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców). Więcej osób wymeldowało się na stałe niż zameldowało (saldo migracji na 1000 ludności było ujemne), a także więcej osób (w tym w wieku produkcyjnym) korzystało ze wsparcia pomocy społecznej. Dodatkowo przy północnej granicy województwa zauważalny był wysoki udział bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok.

**Stopa bezrobocia według powiatów
w 2015 r.**

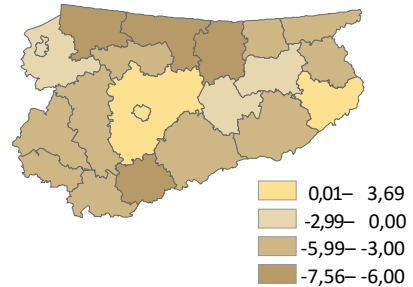
Stan w dniu 31 XII

**Osoby w wieku produkcyjnym
w gospodarstwach domowych korzystające
ze środowiskowej pomocy społecznej
w ogólnej liczbie osób w tym wieku
w 2015 r.**

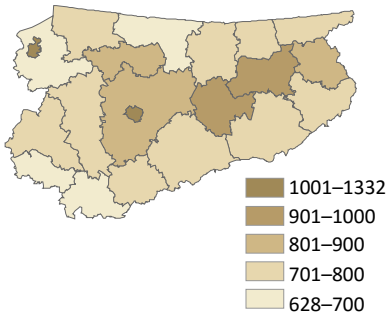

**Saldo migracji stałej na 1000 ludności
w 2015 r.**

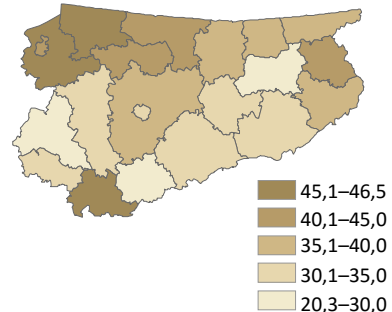
**Podmioty wpisane do rejestru REGON
na 10 tys. ludności
w 2015 r.**

Stan w dniu 31 XII

**Udział bezrobotnych
pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok
w 2015 r.**

Stan w dniu 31 XII

Podsumowanie

Aktywność ekonomiczna ludności

- warmińsko-mazurskie jest jednym z mniej aktywnych ekonomicznie regionów w Polsce – przez cały badany okres współczynnik aktywności zawodowej w województwie był niższy od tego dla kraju;
- odsetek osób aktywnych zawodowo w wieku produkcyjnym był najniższy w kraju;
- w latach 2014 i 2015 zaobserwować można tendencję wzrostową wskaźnika zatrudnienia, zarówno w województwie, jak i w Polsce;
- stopa bezrobocia według BAEL wyniosła 9,4% i należała do najwyższych w kraju – przez lata różnica do kraju powiększała się, a lokata województwa – obniżała.

Współczynnik aktywności zawodowej w %

Pracujący

- po 2012 r. liczba osób pracujących w województwie warmińsko-mazurskim zaczęła rosnąć – widoczne jest to zwłaszcza w 2014 i 2015 r.;
- w województwie w 2015 r. pracowało najmniej osób (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) w porównaniu z pozostałymi obszarami kraju;
- warmińsko-mazurskie należało do województw o najwyższym zatrudnieniu w firmach państwowych;
- struktura sektorowa zatrudnienia nie odbiegała znacznie od krajowej.

Pracujący na 1000 ludności

Ruch zatrudnionych, popyt na pracę

- w dwóch ostatnich latach firmy zaczynają zwiększać rekrutację nowych pracowników, ruch zatrudnionych zaczyna się wzmacniać;
- w 2015 r. najwięcej osób przyjęły do pracy podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym, a także administracją publiczną i obroną narodową oraz handlem; naprawą pojazdów samochodowych;
- zarówno współczynnik przyjęć do pracy, jak i zwolnień z pracy był nieco niższy niż w Polsce;
- warmińsko-mazurskie było drugie w kraju pod względem liczby utworzonych miejsc pracy, jednak zanotowano tu największą liczbę zlikwidowanych miejsc pracy (w przeliczeniu na 1000 pracujących). Niezrealizowany popyt (mierzony liczbą wolnych miejsc pracy na 1000 bezrobotnych) był jednym z najniższych w kraju.

Nowo utworzone miejsca pracy na 1000 pracujących

Wynagrodzenia

- w województwie, podobnie jak w całym kraju, przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto cały czas rosną, niezależnie od trudności, jakie przechodzi gospodarka (jedynie od 2012 r. spadła dynamika wzrostu);
- przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie (w gospodarce narodowej) były w 2015 r. najniższe w kraju;
- poziom płac w powiatach województwa nie jest jednolity – w 2015 r. najwyższe wynagrodzenie (w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób) wypłacano w Olsztynie, a najniższe – w powiatach: nowomiejskim, gołdapskim i mrągowskim;
- wynagrodzenia wypłacane w sektorze publicznym przewyższały płacone w sektorze prywatnym.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł

Struktura wynagrodzeń w październiku 2014 r.

- w województwie duża grupa osób otrzymywała wynagrodzenie niższe od przeciętnego, a relatywnie mała – większe od średniej. Największa grupa osób otrzymywała wynagrodzenie ok. 2810 zł (dominujące – o ponad 630 zł niższe od przeciętnego);
- struktura płac według płci wykazuje dysproporcje w wynagradzaniu kobiet i mężczyzn, jednak te przez lata uległy zmniejszeniu, a dodatkowo warmińsko-mazurskie należało do województw, gdzie ta różnica była mniejsza;
- wyższe płace otrzymywali pracownicy starsi, lepiej wykształceni, czy bardziej wykwalifikowani, wykonujący zawody specjalistyczne i wyższe kierownictwo, a także zatrudnieni w podmiotach zajmujących się informacją i komunikacją, rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, działalnością finansową i ubezpieczeniową oraz administracją publiczną i obroną narodową;
- struktura wynagrodzeń według sektorów własności pokazuje, iż w województwie przeciętne płace w sektorze publicznym były o ponad 907 zł wyższe niż w prywatnym, a dodatkowo różnica między sektorami przez lata powiększyła się.

Przeciętne godzinowe wynagrodzenia brutto w zł w październiku

Warunki pracy

- od 2010 r. widoczne jest w województwie wydłużanie się przepracowanego czasu pracy;
- następuje poprawa jakości pracy pod względem występowania warunków zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia;
- przez lata najwięcej osób w województwie zagrożonych było czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy;
- w 2015 r. zanotowano jeden z najniższych odsetków osób zagrożonych czynnikami związanymi z uciążliwością pracy (3 lokata), ale jeden z najwyższych – zagrożonych czynnikami mechanicznymi;
- warmińsko-mazurskie było w 2015 r. jednym z obszarów kraju o najwyższym wskaźniku wypadków przy pracy na 1000 pracujących, jednak udział poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych był niższy niż przeciętny dla kraju.

Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych

Bezrobocie rejestrowane

- lata 2014 i 2015 to okres znacznego zmniejszenia rozmiarów bezrobocia rejestrowanego – zarówno w województwie, jak i w kraju;
- w 2015 r. poziom bezrobocia był najniższy od momentu powstania województwa;
- zauważalny jest też spadek stopy bezrobocia rejestrowanego, jednak nadal jest to najwyższa stopa bezrobocia w kraju;
- rośnie odsetek osób bezrobotnych, które pozostają bez pracy dłużej niż 1 rok;
- z roku na rok zmniejsza się liczba osób upoważnionych do otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych; w porównaniu z pozostałymi województwami, w warmińsko-mazurskim odsetek bezrobotnych, którym nie przysługiwało w 2015 r. prawo do zasiłku, był jednak najniższy;
- w 2015 r. największą grupę pozostających bez pracy stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym, jednak ich odsetek w populacji bezrobotnych się zmniejsza, coraz więcej jest jednak bezrobotnych z wykształceniem wyższym;
- największym problemem w województwie jest wysokie, utrzymujące się bezrobocie w północnych powiatach (bartoszycki, braniewski, kętrzyński, węgorzewski), a także w piskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w %

BAZA DEMOGRAFIA – bogate źródło danych demograficznych

Baza Demografia zapewnia stały i bezpłatny dostęp do bieżących informacji statystycznych charakteryzujących sytuację demograficzną w Polsce
adres www:

www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia

The screenshot shows the Baza Demografia website interface. At the top, there is a navigation bar with the GUS logo and the text "BAZA DEMOGRAFIA". Below the navigation bar, there are several tabs: "Strona główna", "Tablice wynikowe", "Generowanie zestawień", "Platforma Analityczna SWAID", "Metadane", and "Dodatkowe informacje". The main content area is titled "Baza Demografia" and contains a description of the database. Below the description, there are four steps for selecting data: 1. Wybierz zakres tematyczny (selected: Stan ludności), 2. Wybierz rok (selected: 2015), 3. Wybierz jednostkę terytorialną (selected: Polska), and 4. Wybierz dane... (button). A list of demographic categories is displayed, including: I. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI (Stan ludności, Małżeństwa, Separacje orzeczone, Separacje zniesione, Rozwody, Urodzenia, Zgony), II. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI, and III. MIGRACJE LUDNOŚCI (Emigracje, Imigracje, Migracje - napływ, Migracje - odpływ). The footer of the page contains the text "1995 - 2016 © GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY" and "URZĄD STATYSTYCZNY W OLSZTYNIE".

Baza Demografia umożliwia zestawienie danych obrazujących dynamikę zachodzących zmian w populacji ludności oraz prowadzenie wielowymiarowych analiz statystycznych. Informacje zgromadzone w bazie są systematycznie uzupełniane oraz aktualizowane.

Baza opracowana w Ośrodku Informatyki Statystycznej
Urzędu Statystycznego w Olsztynie